

Prestolný sviatok chrámu sv. Nikolaja Divotvorcu v Kotelníkách pri Zastupiteľstve Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve (r. 2020).

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVII/2021 ISSN 0139-9012

01/2021

Metropolita Rastislav na sviatok Bohozjavenia posväčuje vodu v prešovskom katedrálnom chráme (r. 2020).

Jeho Blaženosť Teofil III, patriarcha Svätého mesta Jeruzalem a celej Palestíny, na sviatok Bohozjavenia posväčuje vodu na rieke Jordán (r. 2020).

Arcibiskup Juraj na sviatok Bohozjavenia posväčuje vodu v košickom katedrálnom chráme (r. 2020).

Pozostatky baziliky na mieste krstu Bohočloveka Isusa Christa sv. Jánom Krstiteľom v rieke Jordán (Jordánsko).

NARODENIE CHRISTOVO – TAJOMSTVO NOVÉHO BLAHODATNÉHO ŽIVOTA

„Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo v meste Dávidom sa vám dnes narodil Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán“ (Lk 2, 10-11.). Slová nebeského zvestovateľa, anjela Pánovho, odkrývajú pred nami, milovaní bratia a sestry, veľké tajomstvo – Boh **„sa zjavil v tele“** (1 Tim 3, 16), tajomstvo o tom, že **„Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami. A my sme videli Jeho slávu, slávu ako Jednorodného od Otca; bolo plné blahodate a pravdy“** (Jn 1, 14). S týmto veľkým tajomstvom nevýslovného daru lásky a milosrdenstva Boha Otca k nám odkrýva sa pred nami aj veľké tajomstvo nového blahodátneho života v Christu, v Bohu.

O tom, že narodený dnes v Betleheme náš Pán Isus Christos je tým novým životom, jasne svedčí sv. apoštol a evanjelista Ján Teológ. Na začiatku svojho prvého všeobecného listu hovorí: **„A ten život sa zjavil, my sme Ho videli, svedčíme o ňom a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám“** (1 Jn 1, 2). Sv. apoštol Ján mohol napísať uvedené slová vďaka tomu, že bol priamym účastníkom všetkého, čo predstavuje pozemský život Christa Spasiteľa pre spásu celého ľudstva. V tom istom liste môžeme čítať aj tieto slová: **„Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme videli na vlastné oči, na čo sme pozerali a čoho sa nám dotýkali ruky, o tom svedčíme, totiž o Slove života... Čo sme teda videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. Naše spoločenstvo aby bolo s Otcom a s Jeho Synom Isusom Christom“** (1 Jn 1, 1, 3). Avšak predsa len prvým svedectvom toho, že sám Syn Boží Isus Christos svojím príchodom na Zem priniesol nový život sú Jeho vlastné slová, ktoré vyslovil o sebe ako o novom živote: **„Ja som cesta, i pravda, i život“** (Jn 14, 6) a tiež Jeho iné slová prednesené v podobenstve o dobrom pastierovi: **„Ja som prišiel, aby mali život a mali ho v hojnosti“** (Jn 10, 10), teda všetci tí, ktorí uveria v Neho.

Aký je to vlastne ten nový život prinesený na Zem Božím Synom? A prečo bolo potrebné priniesť nový život? Preto, lebo v predošlých dobách, v ktorých žili ľudia do Christa, boli so svojim životom nespokojní a sú nespokojní aj teraz všetci tí, ktorí žijú

mimo Christa. Nespokojní bývajú preto, lebo pozemský život neodpovedá ich želaniam. Majú želania byť zdraví a syti, no život im nadeľuje choroby a hlad; chcú mať bohatstvo a vysoké pocity, no oni zažívajú chudobu a hanebnosť a ak neupadajú do takýchto a podobných situácií, aj tak často sú nespokojní s tým, čo majú a želajú si získať ešte viac dobra a rôzne výhody. A tak by sme mohli pokračovať ešte ďalej a uviesť mnoho životných obrazov a situácií, ktoré jasne ukazujú, ako málo život bez

Christa odpovedá našim želaniam, či už dobrým, alebo zlým.

Po týchto slovách, bratia a sestry, je nám viac jasné, prečo sv. apoštol Ján chce nás potešiť slovami svojho listu, keď hovorí, že sa nám zjavil nový život v narodenom Spasiteľovi Christu. A naozaj, Isus Christos aj priniesol na Zem nový život, aj seba samého nazval životom všetkých. A tí, ktorí prijali Jeho život, ktorí kráčajú v Jeho šlapajach, ako hovorí apoštol Peter (1 Pt 2, 21), zjednocujú sa s Ním a naozaj prestávajú pociťovať a prežívať takúto nespokojnosť života, ktorú len ťažko znášali a aj teraz ťažko znášajú ľudia, ktorí nepoznajú Christa. A tak sa pýtame: Čo sa vlastne stalo? Či tí ľudia, ktorí prijali Christa a začali žiť nový blahodatný život v Christu ako ozajstní kresťania, či po tom všetkom stali sa zrazu bohatými, významnými ľuďmi, úplne zdravými a oslobodenými od boja s hriešnymi vášňami a žiadostivosťami? Ani v najmenšom! Oni sa stali ešte viac chudobnými a hanobenými od mnohých. Tým, že sa namáhali, prebývali v bdení a pôste, nepoznali pôžitky telesného zdravia a samotný boj s vášňami sa ešte znásobil, pretože začali bojovať s takými želaniami a myšlienkami, ktoré predtým ani za hriech nepovažovali, ako napríklad márnomyseľnosť, ctižiadostivosť, hnev, závišť, opilstvo, hybernie, chlipnosť, modloslužba, zvyady, nemorálne žiadostivosti a pod.

Keď hovoríme, že Isus Christos priniesol na Zem nový život, jeho novosť vidíme aj v tom, že úplne pozmenil ľudskú dušu, pozmenil úplne akoby jej prirodzenosť. Keď predtým ľudia hromadili bohatstvo, teraz ho začínajú rozdávať, ako to vidíme v apoštolskej dobe (Sk 2, 45); keď predtým báli sa mučenia, utrpení a väzenia, teraz s radosťou, ako to vidíme u apoštolov, sú natešení, že boli uznaní za hodných znášať potupu pre meno Christovo (Sk 5, 41); keď predtým báli sa súženiu a smútku, teraz sv. apoštol Jakub kresťanom píše: „**Bratia moji, majte z toho iba radosť, keď prídu na vás rôzne skúšky**“ (Jk 1, 2). A hoci by sme čakali, že na Zemi nastane nejaká zmena

k lepšiemu, tu sa pomaly nezmenilo nič: aj naďalej tu ako predtým vidíme i nepravdu i choroby i všelijaké iné nešťastia, a ako predpovedal Isus Christos a Jeho apoštoli vo svojich listoch, toho všetkého bude čím ďalej tým viac. No tými všetkými súženiami sa duše kresťanov ani neumŕtvovali, ani neničili, ani nedeprimovali. Oni poznali iné blahoslavenstvo, vnútorné, duchovné, a ak predsa len sa sužovali, tak to boli ich hriechy a hriechy ich blížnych.

O tom, čo si máme predstaviť pod novým životom a darom, ktorý nám prináša Christovo narodenie, znejú aj poučné slová prepodobného otca Efréma Sýrskeho. Hovorí: „**Po zostúpení k nám Pána a nášho Spasiteľa, každá zámienka** (t.j. zámienka na ospravedlnenie z hriechov, naša pozn.) **je u nás odňatá, pretože On nám daroval večný život. My sme boli nepriatelia, no náš Pán je naše zmierenie; my sme boli zemskí a stali sme sa nebeskí; boli sme smrteľní, stali sme sa nesmrteľní; boli sme synmi tmy a stali sme sa synmi svetla; boli sme zajatcami, stali sme sa slobodnými; boli sme otrokmi hriechu a sme oslobodení; boli sme hynúci a rozpŕchnutí a sme zoskupení; boli sme nemocní a sme uzdravení; boli sme neomilostení a sme omilostení; boli sme hriešni a sme zachránení; boli sme prachom a popolom a stali sme sa Božími synmi; boli sme obnažení a sme zaodetí; stali sme sa dokonca nasledovateľmi Božieho Syna. Toto všetko nám daroval náš Pán, ktorý zostúpil na Zem a pre nás stal sa človekom**“ (Sv. Efrém Sýrsky: Besedy. Izdatelstvo Moskovskoho podvorja Svjato-Trojickoj Lavry. Moskva 2003, s. 225-226).

Podobne znejú pre nás aj povzbudivé a pritom veľmi poučné slová sv. Jána Kronšadského, ktorý porovnáva život človeka pred Narodením a po Narodení Christovom, píše: „**Vzdajme Bohu slávu! S príchodom na Zem Božieho Syna v tele, po tom, ako priniesol sám seba ako obeť za hriešne ľudské pokolenie, na-miesto prekliatia, ktoré bolo vyslovené Bohom už na počiatku, daruje sa veriacim ľuďom požehnanie nebeského Otca; oni získavajú synovstvo a prísľub večného dedičstva**

života; osirelému ľudstvu z dôvodu hriechu vracia sa nebeský Otec skrze tajomstvo znovuzrodenia, t.j. skrze krst a pokánie. Ľudia sú pozbavovaní trýznivej smrtonosnej moci diabla, pozbavovaní sú súžením hriechu a rôznych vášní; ľudské bytie sa zbožšťuje nekonečným milosrdenstvom Božieho Syna i jemu sa sedemdesiatkrát sedem raz odpúšťajú hriechy; hriešnici – dochádzajú milosrdenstva, nečistí sa očisťujú, poškvrnení sa posväcujú, nemocní sú uzdravovaní, zhanobeným sa daruje nesmierna úcta a sláva; nachádzajúci sa v tme sú osvecovaní božským svetlom blahodate a umu; ľudskej myslí je daná Božia myseľ „máme myseľ Christovu“ (1 Kor 2, 16), hovorí ap. Pavel. Pominuteľné, obnažené a zranené hriechom a vášňami telo je ozdobené božskou slávou; hladné a smädné je nasycované a uspokojované napájajúcim a posilňujúcim dušu Božím slovom a prečistým Telom a božskou Krvou Christovou; bezútešní dochádzajú potešenia, násilie zaznávajúci od diabla sú zachránení i zachraňovaní“ (Polnoje sobranije sočinenij protojereja Ioanna Iljiča Sergijeva. Tom 1. Izdaniye vtoroje. S. Peterburg 1893, s. 279-280).

Keď takto v myšlienkach premietame všetko, čo nám zvestuje Evanjelium a apoštolské listy i svätí otcovia o Christovom narodení, tu nájdeme kľúč k Cirkvou ohlasovanému novému životu celej ľudskej prirodzenosti, kľúč k zmene všetkých našich obyčají i všetkých našich chápaní, všetkého nášho zmysľania. Tu sa pre nás začína rodiť nové učenie, nový život, nové obyčaje i nové pohľady na vzájomné vzťahy medzi nami - ľuďmi. A jedine ten, kto ich prijme, kto prijme predložený obraz, spôsob i príklad života Christa Spasiteľa, ten svojím životom neustále a pravdivo vzdáva hlbokú poklonu a česť Jeho Narodeniu, vzdáva poklonu nielen telom, ale aj duchom, ako nás k tomu vyzýva sv. apoštol Pavel: „**Oslávte teda Boha svojím telom i svojím duchom, čo oboje náleží Bohu**“ (1 Kor 6, 20). Poučením pre nás v tomto ohľade nech sú aj iné slová apoštola Pavla, ktoré sú pre nás výzvou pre posilnenie našej viery a života s neustálym prejavom vďačnosti za celé dielo našej spásy: „**Ako ste teda prijali Isusa Christa, Pána, tak v ňom žite zakorenení a v ňom budovaní v pevnej viere, ako ste sa naučili; rozhojňujte sa vo vzdávaní vďaky**“ (Kol 2, 6-7).

Prot. Peter Kormaník

O odpustení krívd blížnemu

Obráť pozornosť na úžitok, aký môžeš získať, keď znášaš pokorne urážky od nepriateľov: prvý a dôležitý – odpustenie hriechov, druhý – trpezlivosť a veľkodušnosť, tretí – krotkosť a ľudomilnosť: lebo ten, kto sa nehnevá na toho, kto ho uráža, býva veľmi príjemný pre tých, ktorí ho milujú; štvrtý – dokonalé vyhladenie hnevu, s čím sa nemôže porovnať nijaké blaho. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Čím viac nás urážajú, tým viac sme povinní oplakávať tých, ktorí nás urážajú; lebo pre nás z toho vyplýva veľké blaho, pre nich však, naopak, veľké zlo. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Obrezanie Hospodina Boha a Spasiteľa nášho Isusa Christa

V Pravoslávnej cirkvi si 1. januára, spoločne s pamiatkou sv. Vasilija Veľkého, arcibiskupa cézarejského, pripomínáme a slávime aj sviatok Obrezania Hospodina Boha a Spasiteľa nášho Isusa Christa. Christos bol obrezaný, aby naplnil Zákon platný v Izraeli ešte od čias Abraháma. **„Nemyslite si, že som prišiel zrušiť zákon alebo prorokov. Neprišiel som zrušiť, ale naplniť“** (Mt 5,17). V izraelskom národe bola obriezka úkonom, ktorý sa vykonával na každom narodenom dieťati mužského pohlavia. Rituál obrezania sa vykonával na ôsmy deň po narodení dieťaťa a pri tejto príležitosti mu dávali aj meno. Obriezka bola ustanovená v Starom Zákone na znak krstu a očistenia od hriechu našich predkov. **„Boh potom povedal Abrahámovi: „Ty však zachovávaš moju zmluvu: ty, tvoje budúce potomstvo a všetky pokolenia! Toto je moja zmluva medzi mnou, vami a tvojím budúcim potomstvom, ktorú budete zachovávať: Každá osoba mužského rodu spomedzi vás bude obrezaná. Dáte si obrezať mäso svojej neobrezanej predkožky, to bude znamením zmluvy medzi mnou a vami“** (1 Mjž 17,9-12).

Starozákonné obrezanie je predobrazom novozákonného krstu. Christos na seba prijal telo ozajstné, ľudské a nie iba zdanlivé, ako to neskôr o Ňom učili heretici, ktorí popierali Jeho vtelenie. A práve táto skutočnosť Christovej obriezky v 1. storočí nášho letopočtu bola jedným z dôkazov, že Christos bol skutočným, hmatateľným človekom z mäsa a krvi, to znamená, že bol skutočne vtelený. Apoštol Pavol o tom hovorí: **„Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna narodeného zo ženy, narodeného pod Zákonom, aby vykúpil tých, čo sú pod Zákonom, a aby sme dostali synovstvo“** (Gal 4,4-5).

S aktom obriezky bolo v tom čase spojené aj pomenovanie dieťaťa. Narodením sa dieťa stáva členom rodiny. Avšak obriezka a tým, že dostáva meno sa stáva členom Izraelského spoločenstva, lebo sa podrobilo Zákonu, ktorý dal Hospodin Izraelu prostredníctvom Mojžiša. Existencia osobnosti a jej identita začínala prijatím mena, pretože meno znamenalo vzťah s komunitou, stávala sa členom Božieho ľudu, tak ako sa novozákonný človek stáva krstom členom Cirkvi. **„Keď uplynulo osem dní a bolo ho treba obrezať, dali mu meno Isus, ktorým Ho anjel nazval skôr, ako sa počalo v matkinom lone“** (Lk 2,21). Obriezka a prijatie mena bolo fyzickým a duchovným aktom zároveň. Teda aj dávanie mena dieťaťu má hlboký duchovný zmysel, vovádza totiž

novonarodeného človeka do rozmeru večnosti, do rozmeru života s Bohom. A to, že sa to dialo na ôsmy deň malo aj svoju symboliku, pretože židovský ľud neustále očakával Mesiáša a ôsmy deň predstavuje eschatologický deň, osmička je znakom nekonečna – ôsmy deň je teda posledným a zároveň aj prvým dňom - začiatkom večnosti Božieho kráľovstva.

Mnohí sa pýtajú: Čo my dnešní kresťania máme spoločné s obriezku?

Naplnovať Boží zákon obrezaním malo zmysel dovtedy, pokiaľ nebol obrezaný Ten, kto Zákon vydal. Obrezaním Zákonodarcu bol zákon naplnený. Tento sviatok nám vlastne poukazuje na striedanie zmlúv – pozemské vystrieda nebeské. Apoštol Pavol v Liste Kološanom píše: „**V ňom ste aj boli obrezaní obriezku, vykonanou nie rukami, ale Christovou obriezku — vyzlečením z telesnosti, keď ste s Ním boli v krste pochovaní. Spolu s Ním ste boli aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý Ho vzkriesil z mŕtvych**“ (Kol 2,11-11).

Podľa tropára, ktorý tvorí súčasť obsahu sviatku Obrezania, v Christovi nevidíme iba Zákonodarcu, ale zároveň aj Toho, ktorý sa podrobil tomuto Zákonu a splnením tohto Zákona vniesol do nášho sveta nový rozmer obriezky, ktorá sa pre nás stáva už nie aktom fyzickým, ale duchovným - v tajine krstu vodou a Duchom Svätým. Táto duchovná obriezka sa pre nás nekončí krstom, ale pokračuje ďalej a sprevádza nás celým kresťanským životom, pretože keď zhrešíme, opäť vo svätej tajine pokánia obrezávame svoju hriešnu existenciu, prehodnocujeme svoje činy, skutky a myšlienky tak, aby sme opäť mohli byť čistými. Snažíme sa očistiť od špiny hriechu, ktorý nás sprevádza celým týmto pozemským životom. Christos, ktorý svojou nesmiernou láskou všetko robí pre nás, prijíma Zákon v podobe obriezky tela tak, aby bol každý človek osvietený Jeho osobou a Jeho príkladom a tým z nás robí skutočných synov a dcéry svojho Otca. Preto, drahí veriaci, nezabúdajme aj v týchto chvíľach, kedy sme mnohí smutní, frustrovaní z toho, čo sa deje u nás i vo svete, nezabúdajme na jedno – Boh nás nestvoril preto, aby nás nechal napospas zlu, ale že On je stále s nami – s nami, ktorí ak

Ho budeme prosiť, tak budeme aj vypočutí. Tak ako nás poučá Evanjelium, ktoré hovorí o tom, aby sme boli bdelí, aby sme si na seba dávali pozor, aby sme niesli svoj kríž boja s hriechom a utrpením, aby sme sa zriekli sami seba. Ak samotný Hospodin bol kvôli nám ukrižovaný, sníma sa Baránkom Božím, ktorý sňal hriechy sveta, trpel za nás, potom aj my kresťania musíme niesť svoj malý kríž, trpieť v boji proti hriechu, aby sme sa očistili, aby sme

boli dôstojní nového života v Christu, aby sme vstúpili do Kráľovstva Božieho, aby sme sa spolu s Christom stali deťmi Božími. Aby sme to dokázali, musíme sa snažiť, musíme milovať Hospoda Boha, ďakovať Mu, prosiť Ho o pomoc. Je potrebné, aby sme sa očistili od všetkých svojich hriechov a prosili Christa, aby nám dal silu niesť svoj kríž až do konca života. A tak ako Christos zostúpil z kríža do hrobu a potom opäť vstal, tak aj my musíme zísť z kríža a prejsť k Hospodinovi do večného Zmŕtvychvstania. A je správne, aby sme aj my v priebehu celého svojho pozemského života sa zriekli sami seba, obrezali sa od každého hriechu, niesli bez reptania a s vďačnosťou svoj kríž, ktorý nám Boh dal, a prosili Ho, aby nám dal silu viesť plnohodnotný kresťanský život a aby sme zomreli a nasledovali Ho do nebeského Kráľovstva, ktoré Boh pripravil pre všetkých skutočných Christových nasledovateľov od stvorenia sveta, kde tak ako žiari Slnko, bude žiariť radosť Božieho svetla. Preto, drahí veriaci, snažme sa, aby sa naša duchovná obriezka skladala z troch vecí – svätých myšlienok, čistej lásky a správnych úmyslov.

Prot. Vasyľ Rusanyuk

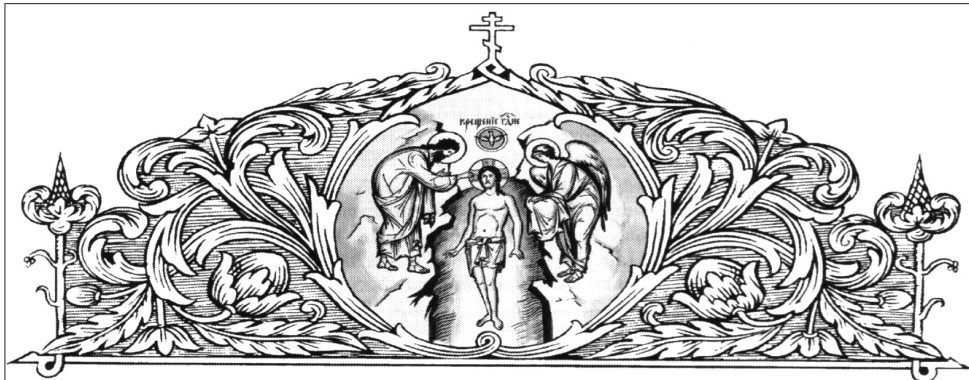
MODLITBA

Modlitba – to sú krídla duše, ona robí dušu trónom Božím; všetky sily duchovného človeka sú v jeho modlitbe. **(Schiigumen Savva Pskovo-Pečerský)**

Ak srdce každého z nás je domácou Cirkvou, tak v ňom sme povinní vykonávať aj cirkevné služby. **(Sv. Níl Sinajský)**

Ani telo sa nemôže očistiť bez pôstu a bdelosti, ani duša bez milosrdenstva a pravdy, ani um – bez modlitby. **(Presbyter Eliáš Ekdik)**

Je medzi zlými duchmi démon-predchodca, ktorý hneď po prebudení začína nás pokúšať a znesväcovať naše prvé myšlienky. Posväcuj prvotiny tvojho dňa Hospodinovi, lebo komu ich vopred odovzdáš, toho ony budú. **(Sv. Ján Lestvičník)**

BOHOJAVLÉNIE (BOHOZJAVENIE)

**„Toto je môj milovaný Syn,
v ktorom mám zaľúbenie“
(Mt 3, 17)**

Isus Christos, ktorý prijal telo pre našu spásu, až do tridsiatich rokov, v plnej poslušnosti voči svojim rodičom, žil v Nazarete a pokorne ukrýval slávu svojho Božstva. Keď nadišiel čas naplniť vôľu Nebeského Otca, ukázať a otvoriť ľuďom cestu do Božieho kráľovstva, vziať na seba hriechy celého sveta a vyslobodiť svet z moci diabla, **„potom prichádza z Galiley k Jordánu k Jánovi, aby ním bol pokrstený“** (Mt 3, 13). Isus prichádza k rieke Jordán, aby bol pokrstený tým, ktorý hlásal **„krst pokánia na odpustenie hriechov“** (Lk 3, 3). Osobne, až do tej doby Ján Spasiteľa nepoznal, no keď Ho videl zďaleka, okamžite, podľa vnútorného zjavenia Božieho Ducha, ktorý v ňom prebýval, prenikol do najhlbšieho tajomstva Boha a ukázal prstom na prichádzajúceho a povedal ľudu: **„Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta. Toto je ten, o ktorom som hovoril: Po mne prichádza muž, ktorý stál pred mnou, pretože bol skôr ako ja“** (Jn 1,29-30). Isus Christos sa blížil k brehom Jordánu a s veľkou pokorou, ako obyčajný Izraelita, požiadal o pokrstenie. Ján Krstiteľ Mu v tom bránil a hovoril: **„Ja mám byť pokrstený Tebou, a ty prichádzaš ku mne?“** (Mt 3, 14) - **„Nechaj to teraz,“** povedal Spasiteľ pokorne, **„lebo tak máme splniť všetku spravodlivosť“** (Mt 3,15). Zvyčajne Ján ponoril všetkých, ktorí sa k nemu prišli pokrstiť vodou, až po krk a držali ho v tejto polohe, kým nevyzval všetky svoje hriechy. Ale keďže Christos bol bezhriechny, nemusel dlho zostať vo vode. Preto Evanjelium hovorí, že po krste **„okamžite vyšiel z vody“** (Mt 3,16). Keď Spasiteľ vyšiel z vody, **„hľa, nebesá sa mu otvorili a Ján uvidel Božieho Ducha, ktorý zostupoval s ťaby holubica a prichádzal na Neho. A hľa, hlas z neba hovorí: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie“** (Mt 3,16-17). Podľa večnej Božej pravdy sa teda jasne zjavilo tajomstvo Najsvätejšej Trojice. Boh Syn prichádza k Jordánu, aby Ho pokrstil Ján, Boh Duch Svätý zostupuje na Syna z neba a Boh Otec svedčí o svojom milovanom Jednorodenom Synovi. Preto Boh Otec svedčí aj

o svojom Synovi, aby Ho svet mohol spoznať a prijať za Spasiteľa sveta. Toto svedectvo Boha Otca o Christovi ako o Jeho Jednorodennom Synovi, večnom a Jemu blízkom, bolo potrebné pre ľudstvo po celé storočia, pre všetky národy, aby ľudia mohli pevne a nepochybné veriť v Boha oslavovaného v Trojici.

No nielen túto udalosť nám Cirkev predkladá v tento deň veľkého zjavenia tajomstva Najsvätejšej Trojice. Tento sviatok nám pripomína náš krst a sľuby, ktoré nás viažu k Svätému Písmu a životu s Christom. Pre kresťana, - hovorí svätý Cyril Jeruzalemský, otec Cirkvi prvých storočí, - vody krstu sú „hrobom i matkou“. Hrobka pre celý jeho bývalý život mimo Christa a matka jeho nového života v Christovi a v Kráľovstve Jeho nekonečnej spravodlivosti. Krst je bránou z kráľovstva temnoty do kráľovstva svetla. Podľa definície nášho pravoslávneho katechizmu človek v požehnaných vodách Tajiny krstu zomiera pre telesný a hriešny život a znovu rodí sa do duchovného a svätého života. V krste sa rodí druhé narodenie - znovuzrodenie: **„Kto sa nenarodil z vody a Ducha, nemôže vstúpiť do Božieho kráľovstva“** (Jn 3, 5), - hovorí nám Isus Christos.

Veľmi nádhernou myšlienkou o dôležitosti svätej Tajiny krstu nás poučuje jeden novodobý svätec, svätý Jeroným Eginský, ku ktorému raz prišiel jeden Turek, ktorý sa ho opýtal: Dôstojný otče, ja som Turek, moslim. Pomáham vdovám, sirotám a chorým, všetky pôsty sa postím, snažím sa byť spravodlivým vo svojej práci. Povedz mi, stačí to na to, aby som vošiel do raja? Otec Jeroným (vtedy ešte Vasilios) sa ho namiesto odpovede, spýtal: Povedz mi, máš deti? Áno, mám. A máš aj služobníctvo? Áno, mám i služobníctvo. A kto z nich lepšie plní tvoje nariadenia, deti alebo služobníctvo? No, samozrejme, služobníctvo, deti tak často nepočúvajú. A keď raz zomrieš, kto bude tvojím nástupcom a dedičom - služobníctvo, ktoré plní Tvoje príkazy, alebo deti, ktoré ťa nie vždy poslúchajú? No, samozrejme, deti. A takto, zakončil otec Vasilios rozhovor, všetko, čo robíš je dobré, ale dosiahol si len cti dobrého služobníka - otroka. Ak chceš

nasledovať raj, Kráľovstvo nebeské, je potrebné, aby si sa stal synom. A to sa dá jedine skrze svätý krst.

V deň Krstu Isusa Christa sa vo všetkých pravoslávnych chrámoch vykonáva Veľké posvätenie vody, ktorú si veriaci berú so sebou, pričom využívajú túto svätýňu s úctou ku svojim potrebám. Spasiteľ prostredníctvom svojej Cirkvi hojne udeľuje svätosť na spásu duše a tela, ale zo svätosti nemá žiadny úžitok ten, kto zanedbáva učenie Cirkvi. „Pre koho Cirkev nie je matkou, pre toho ani Boh nemôže byť Otcom,“ hovorí sv. Cyprián Kartáginský.

„Naše srdce je nepokojné, kým nespočinie v Hospodinovi,“ povedal blažený Augustín. A teraz sa pre toto srdce otvára zdroj plnosti milosťou naplneného, božského života. Toto božské volanie je adresované každej kresťanskej duši v časoch jej pozemského života. Pozemský život je čas, keď na úkor nižších hodnôt musíme nadobúdať vyššie hodnoty. Kresťan bojuje celý život. Ak sa ale snaží zachovať čistotu svojho krstného odevu, potom ho tento boj nevyčerpáva, ale obohacuje. Kresťan musí veriť, že zvíťazí, ak chce, uvedomuje si a cíti svoju osobnú slabosť a volá z hĺbky srdca k Bohu. V čase Bohozjavenia vo svojich srdciach počujeme hlas útechy voči nám, hriešnikom, hlas nebeského Otca. Ak sa teda Boh prihovril k nám, o čo viac by sme sa my mali prihovárať k Nemu.

Jerej Mgr. Miloš Nikifor Surma

AKO SA MÁME MODLIŤ

Keď chceme milosrdenstvo od Boha, sme povinní predtým ukázať seba ako tých, ktorí sú dôstojní tohto milosrdenstva. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Dobrotivý Otec nebeský, ak viditeľne nespĺňa tvoje želanie, to nepochybne stará sa o tvoje dobro viacej než to môžeš poznať a predstaviť si. **(Sv. Filaret, metropolita moskovský)**

Poslušnosť býva za poslušnosť. Ak ktokoľvek počúva Boha, aj Boh toho počúva. **(Abba Mios)**

Nevyvyšuj sa, keď si sa pomodlil za iných a bol si vypočutý: pretože to ich viera zapôsobila a vykonala. Bezúhonnosť a slzy dávajú modlitbe krídla. Samotné prebývanie na modlitbe je už úspech. Modlitba je spoločenstvo a jednota človeka s Bohom. **(Sv. Ján Lestvičník)**

Kto sa nepovažuje za hriešnika, toho modlitba nie je prijímaná Bohom. **(Sv. Izák Sýrsky)**

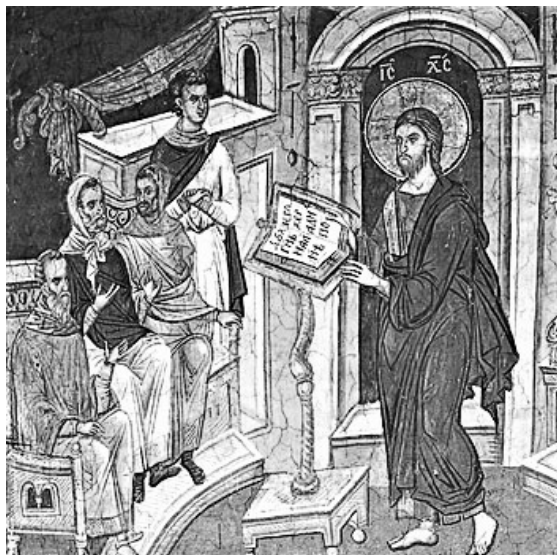

NEDEĽA PO BOHOZJAVENÍ

(Krátko nad Evanjeliom podľa Matúša 4, 12-17).

12 Keď Isus počul, že Ján bol uväznený, odišiel do Galiley. **13** Opustil Nazaret, šiel a usadil sa v Kafarnaume pri jazere, na územiach Zabulona a Neftalima, **14** aby sa splnilo, čo bolo povedané skrze proroka Izaiáša: **15** Zem Zabulona a Neftalima, na ceste k moru za Jordánom, Galilea pohanov, **16** ľud, ktorý prebýval v tme, uvidel veľké svetlo, a tým, ktorí prebývali v krajine a tieni smrti, zažiarilo svetlo. **17** Odvtedy začal Isus kázať a hovoriť: **Kajajte sa, lebo sa priblížilo Kráľovstvo nebeské.**

Drahí bratia a sestry v Christu, milí čitatelia!

Aj v tomto ešte stále sviatočnom čase nám radové čítania Evanjelia pripomínajú, že k nám hriešnym dole na Zem zostúpilo Slnko spravodlivosti, aby sme mohli byť osvietení a poučení o tom, ako správne viesť svoj život. Vidíme Christa, ako po Krste na Jordáne, pôstnej príprave a pokušeníach v púšti odchádza do Galiley. Potom odchádza aj z Nazareta, a niekto by si možno pomyslel, že uteká zo strachu pred podobným osudom, aký postihol Jána Krstiteľa. To, čo však Bohočloveka viedlo k takémuto počínu, určite nebol strach pred

predčasným väznením, útrapami či smrťou, no skôr vedomie naplnenia služby, ktorú má pred sebou, aby vyplnil celú Otcovu vôľu. S úmyslom, aby nás poučil, nekoná Isus v Evanjeliu takto a podobne ani prvý, ani posledný raz. Učí nás, že máme prijímať Otcovu vôľu a Jeho plán pre náš život s dôverou, že vo svojej Prozreteľnosti na nás dopustí len to, čo je pre nás naozaj potrebné alebo užitočné. Nemáme prepadať strachu, panike, ani zúfalstvu pred možným ohrozením, ale sa nemáme hroziacemu nebezpečenstvu ani bezhlavo vystavovať. Čo nám chce svojou službou odkázať? Kým je a prečo prišiel? **Vzdáľuje sa do Galiley** pohanov, t. j. do zvažujúceho sa kraja, lebo pohania sa priklonili ku hriechu, a **usidľuje sa v Kafarnaume**, to jest v „**dome útechy**“, pretože na Zem zostúpil kvôli tomu, aby aj pohanov, teda všetkých ľudí učinil príbytkami Božieho Ducha - Utešiteľa. **Zabulon** značí v preklade „nočný“ a **Neftalim** zas znamená „šírka“,

lebo život pohanov bol plný tmavej a temnej noci, aj šírky, keďže nekráčali úzkou cestou (Mt 7, 14), ale chodníkom vedúcim k večnej záhube. Aj židovský Zákon bol svetlom, ale malým, no tu spomínané **veľké svetlo** je Christos sám a Jeho novozákonné Evanjelium. **Tieňom smrti** je hriech, ktorý má podobu aj výzor smrti, lebo ako smrť berie telo, tak hriech uchvacuje dušu. Vskutku nám všetkým **zažiarilo svetlo**. A popravde svitlo Ono, lebo nie my sme Ho zapálili, lebo nie my sme Ho hľadali, no On sám sa zjavil nám, ako keby nás stíhal. A tak **začal Isus kázať**, ohlasovať pokánie i **nebeské Kráľovstvo**. A čo je to nebeské Kráľovstvo? To je sám Christos a s Ním cnostný život. Tieto dve veci, to je to všetko, čo nám je k spásu potrebné. Ak máme pokánie a Christa, tak máme v sebe Božie Kráľovstvo. Ved' mi povedzte! Ak niekto na Zemi žije ako anjel, vari nie je nebeský? Tak aj v každom z nás je nebeské Kráľovstvo, ak žijeme po anjelsky.

Jerej Mgr. Peter Dobrík

Svätý Ján Zlatoústý o cestách pokánia

Svätý Ján Zlatoústý v jednej zo svojich mnohých rečí hovorí aj o cestách pokánia, ktoré sú podľa neho mnohopočetné, rôznorodé, rozličné a všetky vedú do nebies.

Prvou cestou pokánia je odsúdenie hriechov: „**Súdme sa spolu; ty rozprávaj, aby si sa ukázal spravodlivým**“ (Iz 43,26). Preto aj prorok hovorí: „**Vtedy som Ti vyznal svoj hriech**“, ...a „**Ty si odpustil vinu môjho hriechu**“ (Ž 31,5). A tak, odsúď aj ty svoje hriechy: pre Hospodina je to dostatočné k tvojmu ospravedlneniu, pretože keď odsúdiš svoje hriechy, určite sa tak skoro neodhodláš do nich opäť vpadnúť. Prebuď vo svojom vnútri to, čo ťa môže odhaliť – tvoje svedomie, aby tam – na súde Hospodinovom, ťa neusvedčilo. To je jedna z ciest pokánia, nádherná!

Je aj druhá cesta, o nič horšia od tej prvej, spočívajúcej v tom, aby sme boli schopní zabúdať na urážky, krivdy svojich nepriateľov, zdržiavať sa hnevu, odpúšťať previnenia svojim spolu služobníkom, pretože v takom prípade budú aj nám odpustené naše

previnenia proti Hospodínovi. A to je druhý spôsob, očistiť sa od hriechov. „**Lebo ak ľuďom odpúšťate, - hovorí Hospodin, - ich previnenia, aj vám odpustí váš Otec nebeský**“ (Mt 6,14).

Chceš poznať aj tretiu cestu pokánia? Je to vrúcna a srdečná modlitba, ktorá sa nesie z hlbín tvojho srdca. Či si nevidel, ako tá vdova obmäččila krutého sudcu (Lk 18, 3-5)? A tvoj Vládca je

krátky, zhovievavý a ľudomilný! Ona prosila (o ochranu) pred nepriateľmi a ty prosíš (o ochranu) pred nepriateľmi, no prosíš o svoju spásu.

Keď chceš poznať i štvrtú (cestu pokánia), nazveme ju milosrdenstvom: tá má veľkú a nevysloviteľnú silu. I Nabuchodonozorovi, ktorý páchal rôzne hriechy a všelijaké nečestnosti, Daniel hovorí: „**Preto, kráľu, oblúb si moju radu: Vykúp svoje hriechy za spravodlivosť a svoje nepravosti za milosrdenstvo voči biednym**“ (Dan 4,24). Čo sa môže porovnávať s touto ľudomilnosťou? I po nespočetných hriechoch, po toľkých nepravostiach je človeku sľúbené odpustenie, pokiaľ i on bude ľudomilný k svojim bratom.

No taktiež skromnosť a pokora nie sú o nič menej, ako už spomínané spôsoby, ktorými máme možnosť zahladať naše hriechy: svedčí o tom aj mýtnik, ktorý nemohol ukázať na svoje dobré skutky, no namiesto všetkých (takýchto skutkov), predkladá pokoru – oslobodzuje sa od ťažkého bremena hriechov (Lk 18,13).

Ukázali sme na päť ciest pokánia: prvú – odsúdenie hriechov, druhú – odpustenie previnení bližným, tretiu – spočívajúcu v modlitbe, štvrtú – v milosrdenstve a piatu – v pokore. A tak, nezostávaj v prázdnote, no každý deň prechádzaj po všetkých týchto cestách, pretože tieto cesty sú dobré pre každého a tak sa nemôžeš vyhovárať ani na biedu. Nie, lebo aj keby si žil najbiednejšie zo všetkých, môžeš zanechať hnev, byť pokorný, srdečne sa pomodliť, odsúdiť hriechy, - slovom: bieda ti v ničom z tohto netvorí prekážku. A čo hovorím o tom, keď aj na tejto ceste pokánia, na ktorej je potrebné vydávať peniaze (myslím milosrdenstvo), sa stretneš s biedou? Ani tu nám bieda vôbec nebráni v napĺňaní prikázania. To nám ukázala vdova, ktorá dala dve lepty (haliere) (Mk 12,42). A tak, spoznajúc spôsob liečenia našich rán, stále používajme tieto lieky, aby, obnoviac v nás ozajstné zdravie, sme mohli smelo okúsiť zo svätého stola a stretnúť vo veľkej sláve Kráľa slávy – Christa a získať večné blahá, milosťou, štedrosťou a ľudomilnosťou Pána nášho Isusa Christa.

Zdroj: Творения Святаго Иоанна Златоуста, Том II, С.- Петербург 1896, с. 292 – 293.

Prot. Peter Bzik

PAMIATKA SVÄTÉHO APOŠTOLA ANDRONIKA A JEHO POMOCNÍČKY JÚNIE

(V cirkevnom kalendári sa pamiatka svätých oslavuje spoločne 17.5., 30.7. Andronik spolu s inými apoštolmi zo 70, 22. 2. je pamiatka nájdenia a prenesenia ich ostatkov. Navyše sa Andronik oslavuje aj pri pamiatke Zboru 70 apoštolov - 4.1. V občianskom kalendári tieto dni pripadajú na 30.5., 12.8., 6.3. a 17.1.).

Svätý apoštol Andronik patrí k zástupu 70. apoštolov. Uveril v Christa prv než apoštol Pavol, ktorého bol príbuzný, ako o tom svedčí sám Pavol v Liste Rimanom, keď hovorí: **„Pozdravte Andronika a JúnIU, mojich príbuzných, i mojich spoluväzňov, ktorí sa preslávi-li medzi apoštolmi, aj v Christa uverili ešte pred o mnou“** (Rim 16, 7). Z toho je vidieť, že boli telesnými príbuznými apoštola Pavla, a teda rodení Židia, možno aj z toho istého kraja a mesta – z Tarzu v Cilícii. Nevedno kedy a kde uverili v Christa. Keďže prvá reč o Božom Synovi, Isusovi Christovi vyšla z Petrových úst v deň Päťdesiatnice, predpokladá sa, že aj Andronik s JúnIU boli vtedy v Jeruzaleme a prijali Christa, aj zanesli zvest o Mesiášovi do hlavného mesta vtedajšieho sveta – do Ríma. Neskôr sa stali učeníkmi a spo-

lupracovníkmi apoštola pohanov, s ním aj boli uvrhnutí do väzenia. Kedy a kde, to nespomínajú žiadne miestne tradície. Svätý Kliment Rímsky v 1. liste Korintským píše, že Pavol **„bol vo väzenských putách sedemkrát“** a Cirkev pri oslave apoštolov 29. júna hovorí o Pavlovi: **„Ktoráže temnica ťa nemala za väžňa? Ktoráže Cirkev ťa nemala za rečníka?“** (Ipakoj, po 3. piesni kánona). Zo všetkých Pavlových temníc je najznámejšia tá v Ríme, a pravdepodobne túto s ním zdieľali jeho príbuzní, keďže tu aj žili. Či to bolo počas Pavlovho prvého alebo druhého väznenia v Ríme, je nejasné, ale predpokladá sa, že počas prvého v roku 62 po Chr. Manželia však podľa niektorých mohli byť zatknutí

a v Ríme vydaní na mučenia už v roku 58 po Chr., za čo si získali vyznávačský veniec. Ako tí, čo umreli svetu i jeho zvodom, zmenili svoje manželské puto na duchovnú jednotu, ktorá im umožňovala obracať sa ku všetkým ľuďom, aby im odovzdávali svoju horlivú lásku k Hospodinovi. Keď boli Andronik a Júnia prepustení zo žalára, zvestovali horlivo Evanjelium v rôznych krajinách. Žiaľ, ani v gréckom Synaxári, ani v slovanských Četi-Minejach nielo historických svedectiev o ich živote a pôsobení. Nikodím Svätohorec uvádza pri dátume 17. máj toto: **„Tento Christov apoštol a mučeník, ako okrídlený orol obletel celý svet, zachraňujúc ľudí pred bezbožnosťou a poblúdeniami modlárstva. Nasledovala ho predivná Júnia. Obaja obrátili k bohopoznaniu mnohých pohanov, budovali chrámy, ničili modly a všade zvelaďovali Christovu Cirkev, vyhánali démonov a uzdravovali neduhy, aj zaplatiac spoločnú podľnosť všetkých ľudí – smrť, odišli do večného života.“** Slovanské Četji-Mineji hovoria takmer to isté s dodatkom: **„Prijali vence apoštolstva a mučeníctva, keďže si od neveriacich mnoho vytrpeli.“** Podľa svätého Hyppolita Rímskeho bol svätý Andronik biskupom Panónie, konkrétne mesta Sirmium. Bola to významná južno-dunajská oblasť Rímskeho impéria, v dejinách Cirkvi preslávená ako pôsobisko svätých Cyrila a Metoda, slovanských učiteľov. Andronik však nebol kazateľ a učiteľ iba jedného mesta či krajiny, no učil po celom svete. Spolu s Júniou putovali rôznymi krajinami, všade zvestujúc Christovo meno a vykoreňujúc démonskú preseň. Má sa za to, že po mnohých námahách zosnuli v pokoji, no z niektorých cirkevných spevov bohoslužby k ich pamiatke možno predpokladať, že potrpeli za Christovo meno až do smrti (8. verš 8. piesne kánona). Smrť svätých Andronika a Júnie nastala v druhej polovici 1. storočia po Chr.

22. februára si pripomínáme nájdenie ich ostatkov, v bohoslužbe dňa však ich mená uvedené nie sú. O tomto objavení ostatkov sa v Četji-Mineji píše, že na mieste pochovania svätých mučeníkov v konštantínopolskej štvrti Eugénia sa začali diať mnohé uzdravenia a zázraky. Eugénia bola východným predmestím Konštantínopola, kde bol podľa všetkého chrám svätej Eugénie. Patriarcha, svätiteľ Tomáš I. (607-610 po Chr.), prikázal rozkopať zem, kde sa našli mnohé ostatky neznámych mučeníkov. Čoskoro mal istý cnostný a zbožný klerik Nikolaj Kalligraf zjavenie, že uprostred nájdených ostatkov sú aj tie apoštolov Andronika a Júnie. Niektorí datujú túto udalosť do doby cisárov Arkádia (396-408 po Chr.) a Honória (396-423 po Chr.). V 12. storočí po Chr. cisár Andronik I. Komnenos (1183-1185 po Chr.) zbudoval chrám na mieste úcty, kde sa aj relikvie našli. V ňom sa na príhovory svätých apoštolov i naďalej diali zázračné uzdravenia chorých.

„Božský Andronik... dáva aj po zosnutí prameniť uzdraveniam pre tých, ktorí s vierou prichádzajú k jeho ctenému chrámu, aj všetkým verným vyprosuje veľkú milosť!“

(Sidálen po 3. piesni kánona v službe 17. mája).

Sväťi apoštolí Andronik a Júnia, proste Boha za nás!

Zdroj: Životy svätých podľa sv. Dimitrija Rostovského. Dostupné na Internete: https://azbyka.ru/otechnik/Dmitrij_Rostovskij/zhitija-svjatykh

Spracoval: Jerej Mgr. Peter Dobrík

SVÄTÝ SPIRIDON, VEĽKÝ DIVOTVORCA TRIMIFUNTSKÝ (V) Zázraky

Z Antiochie sa sv. Spiridon vrátil späť na Cyprus. Tu mal veľa oviec, z ktorých sa úprimne tešil. Často rozmýšľal, aké nevinné a dobré sú tieto zvieratá a na myseľ mu prichádzali slová proroka Izaiáša, ktorý nazýval Christa Baránkom.

Jedného dňa ho navštívil istý obchodník so zvieratami. Chcel od neho kúpiť niekoľko kôz. Spiridon sa s ním dohodol na cene a povedal mu: „**Polož na prah peniaze za toľko zvierat, koľko chceš a pod' so mnou do ohrady a vyberieš si**“. Keď to obchodník počul, zlomyselne si pomyslel: „**Je to príležitosť vyťažiť z toho niečo viac. Nechám tam menej peňazí**“. A naozaj, na prahu nechal menej peňazí, zobral jednu kozu navyiac, ale nezaplatil za ňu. Potom obaja vošli do ohrady a obchodník si vybral zvieratá, ktoré sa mu páčili. Avšak tá koza, ktorá bola navyiac, utiekla obchodníkovi a bežala späť do ohrady. Otočil sa a vzal ju späť. Keď išiel ďalej a poháňal kozy pred sebou, znova tá istá sa rozbehla a utiekla do domu sv. Spiridona i vošla do ohrady. Umorený a spotený obchodník bežal za ňou, zobral a položil si ju na ramená. Koza sa však vzpierala, udierala ho rohmi, kopala a snažila sa utiecť...

Sv. Spiridon ešte nespočítal peniaze, ale vedel, čo urobil obchodník, pretože od Boha mal dar poznať myšlienky a skutky skôr, ako ich videl. Zahľadel sa do očí obchodníka a povedal mu: „**Dieťa moje, nezabudol si za ňu zaplatiť a snád' preto nechce ísť?**“ Obchodník zostal celý bez seba. Chvíľu ostal ako skamenelý, ale hneď sa priznal a prosil o odpustenie. Vybral peniaze a zaplatil za ňu. V momente sa koza prestala skrývať a sama šla za ním.

Raz sv. Spiridon navštívil dedinu Erytru na Cypre. Keď tam peši dorazil, bol veľmi unavený. Bol však čas večerne, preto vošiel do chrámu, aby poslúžil večerňu. Diakonovi povedal, aby spieval rýchlejším tempom. Ale diakon obdivoval svoj hlas, pretože naozaj pekne spieval, a tak pyšne spieval svojim pomalým rytmom. Sv. Spiridon pochopil, že tento diakon potrebuje duševné uzdravenie, pretože ho ovládol egoizmus a falošná pýcha, i chcel ho zachrániť pred týmto omylom a márnivosťou, preto zrazu skríčal: „**Ticho!**“ V tej istej chvíli diakon pyšne spieval: „**Hospodi, volám...**“, a rozmyšľal, ako ho chvália zúčastnení v chráme. Zrazu mu úplne vypadol hlas a nemohol vysloviť ani slovo. Keď sa o tom dozvedeli obyvatelia dediny, všetci bežali do chrámu. Spiridon sám pokračoval v spievaní večerne. Potom ho všetci dedinčania prosili, aby opäť dal hlas diakonovi. Sv. Spiridon mocou modlitby mu vrátil späť jeho hlas. Ale už nemal taký krásny hlas, ako predtým. Stalo sa tak preto, aby sa nedal zviest' svojim egoizmom a nezabudol na svoje poslanie. „**Keď sa modlíme, keď hovoríme a keď spievame, nehlásame sami seba, ale Christa**“, – povedal im sv. Spiridon.

Medzi zázraky svätého patrí aj ten, o ktorom sa hovorí v tropári sv. Spiridonovi, kde sa uvádza, že spolu s ním slúžili sv. anjeli. Raz Spiridon vošiel do chrámu, aby poslúžil večerňu. V chráme neboli ľudia, len diakon, ktorý zapaloval lampady. Keď sv. Spiridon čítal modlitby, diakon počul ako Božiu melódiu mnohé hlasy, ktoré spolu vyslovovali: „**Aj s duchom tvojím**“. Bol to nebeský, harmonický, sladký hlas. Ten istý odpovedal, keď neskôr diakon končil svoje prosby. S Božou bázňou aj on počul slová: „**Hospodine, zmi-luj sa**“. Tento krásny hlas, ktorý otváral vnútro sladkej harmónie, bolo počuť aj mimo chrámu. Mnohí ľudia, ktorí ho počuli, bežali do chrámu. Tam zostali celí bez seba, keď videli, že biskup a diakon sú sami. Pochopili, že tieto harmonické hlasy boli nebeské. Všetci obdivovali a oslavovali Boha, ktorý oslavuje svojich pokorných služobníkov a dáva im toľkú radosť, slávu a jasanie. Toto sa stalo pokornému Božiemu služobníkovi sv. Spiridonovi.

Inokedy sa počas večerne stalo, že došiel olej vo veľkom lustrí, ktorý osvetľoval chrám. Sv. Spiridon sa na neho pozrel a bol veľmi smutný. Avšak neviditeľná sila, sila Hospodina, do neho naliala veľa oleja. Bolo ho tak veľa, že sa začal vylievať z lustra na zem. Vtedy veriaci pod luster ihneď poukladali množstvo nádob, ktoré sa naplnili olejom.

Raz sv. Spiridon išiel do Kyrini spolu so svojim učeníkom Trifyliosom, ktorý bol vysvätený za biskupa. Keď prechádzali nádhernou krajinou, Trifylios zatúžil získať peknú záhradu pre svoje biskupstvo. Mal veľmi rád zeleň, kvety a ovocné stromy. Krása prírody dojíjala jeho srdce.

Sv. Spiridon, ktorý mal dar vidieť myšlienky iných, cítil túžbu Trifyliosa a povedal mu: „**Prečo do svojho srdca vnášaš falošné veci? Prečo túžiš po stromoch, poliach a záhradách? My máme na nebesiach večné a neporušiteľné kvety, ktoré nikdy nezvädnú. Tam máme stály príbytok. Toto hľadaj, po tomto túž. To sú večné veci, ktoré sa nedajú kúpiť**“. Trifylios sa v tej chvíli vyznal pred sv. Spiridonom zo svojej túžby a prosil o odpustenie. Potom žil cnostným a blaženým životom. (Pokračovanie)

Z internetových zdrojov pripravil: **o. Nikodím (Dušan Tomko)**

SVÄTÝ TEOFAN ZATVORNÍK O MODLITBE

Modlitba, to je vlastne prvý krok v živote kresťana ... Sv. Teofan spomína jeden múdry zvyk starých svätých otcov, podľa ktorého sa pri vzájomnom stretnutí pýtali nie na zdravie alebo niečo iné, ale práve na modlitbu, hovoriac: „Ako sa darí, alebo ako napreduješ v modlitbe?“ Modlitba bola pre nich jasným príznakom duchovného života a nazývali ju dýchaním duše. Keď je telesné dýchanie – telo žije, keď sa dýchanie prerušuje – zastavuje sa aj život. Podobne je to aj s dušou. Keď je modlitba prítomná – duša žije, keď modlitby niet – nie je ani života v duši.

No nie každé prinášanie modlitby je naozaj aj pravou modlitbou. **Stáť doma alebo v chráme pred ikonou a robiť poklony ešte**

nemúsi byť tou pravou modlitbou. Hovoriť modlitby spamäti alebo ich čítať a taktiež počúvať niekoho druhého, ktorý ich číta, ešte nie je modlitbou, no je to len prostriedok alebo spôsob jej prejavu a začiatku.

Samotná modlitba predstavuje vznik jedného za druhým zbožných pocitov k Bohu v našom srdci: pocit seba poníženia, oddanosti, vďačnosti, velebenia, prosby, srdečného objatia, skrúsenosti, pokorenia sa Božej vôli a ďalšie. Máme sa starať hlavne o to, aby počas našej modlitby tieto a im podobné pocity naplňali našu dušu, aby keď jazyk vyslovuje modlitbu alebo ucho počúva a telo robí poklony, srdce nezostalo pusté, no vytvárali sa v ňom pocity smerujúce k Bohu. Keď sú tieto pocity v nás prítomné, tak naša modlitba je naozajstnou modlitbou, a keď ich nepociťujeme, tak naša modlitba ešte nie je tou pravou úprimnou modlitbou. Aby sa naša modlitba stala ozajstným prostriedkom nášho modlitebného napredovania, je potrebné, aby aj myseľ aj srdce prijímali obsah našich modlitieb.

Sv. Teofan tu poukazuje na tri najjednoduchšie spôsoby: **nepriступuj k modlitbe bez predchádzajúcej jej, hoci aj krátkej, prípravy; nemodli sa ledabolo, no s vnímaním a citom; po ukončení modlitby neprechádzaj hneď k zvyčajným činnostiam ...**

A tak, prístupujúc k modlitbe, ráno či večer, chvíľku postoj, posed' alebo poprechádzaj sa a posnaž sa v tom čase pootvoriť myseľ, oddialiť ju od všetkých pozem-

ských vecí a predmetov. Potom porozmýšľaj, kto je Ten, ku komu sa vo svojej modlitbe obraciaš a kto si ty, ktorý sa teraz touto modlitbou k Nemu obraciaš, a primerane tomu vzbud' vo svojom srdci pocit seba poníženia a bázne pred Bohom. V tom spočíva celá príprava – zbožne stáť pred Bohom – síce malé, no významné statie. Toto je počiatok modlitby; dobrý začiatok – polovica diela.

V tomto vnútornom rozpoležení postava sa potom pred ikonu a po vykonaní niekoľko poklôn začni zvyčajné modlitby ... Pri čítaní sa nenáhli, prenikaj do každého slova a jeho myšlienku privádzaj do svojho srdca, sprevádzajúc to poklonami. V tom spočíva čítanie modlitby, ktoré je Bohu milé a plodonosné. Ináč povedané – rozumej, čo čítaš a pochopené precíť. Iné pravidlá nie sú potrebné. Tieto dve: rozumej a precíť, ako vidíme, skrášľujú každú modlitbu úplnou dôstojnosťou a dodávajú jej blahodarné pôsobenie. Keď čítaš: „A očisť nás od každej poškvrny“, pocíť svoju hanebnosť, zažejaj si očistiť sa a nádejne to pros u Hospodina. Keď čítaš: „Odpusť nám naše dlhy, ako i my odpúšťame našim dlžníkom“, tak aj vo svojej duši všetkým úprimne zo srdca odpusť a pros u Hospodina taktiež odpustenie. Keď čítaš: „Buď vôľa Tvoja“, aj vo svojom srdci sa úplne oddaj vôli Hospodinovej a buď plne odhodlaný stretnúť sa so všetkým, čo ti Hospodin pošle ... Keď takto budeš konať pri každom verši tvojej modlitby, bude to už naozaj skutočná modlitba, hodná pravoslávneho kresťana.

Aby si takýmto spôsobom mohol lepšie vykonávať svoje modlitebné pravidlo, rob nasledujúce: 1) Maj modlitebné pravidlo, s požehnaním svojho duchovného otca – nie príliš dlhé, no také, aby si ho mohol vykonávať nie naponáhlo pri tvojej každodennej práci. 2) Pred modlitbou, keď máš voľný čas, čítaj modlitby, ktoré sú v tvojom pravidle, v plnosti zachyť každé slovo a precíť ho. Mal by si vedieť, že každé slovo by malo prenikať do tvojej duše a ešte lepšie by bolo, keby si sa dané modlitby naučil naspamäť. Keď takto urobíš, budeš modlitby nosiť napísané vo svojom srdci. Pokiaľ sú ony v modlitebníku, sú viac-menej mimo teba, no keď sa ich naučíš naspamäť, preniknú do tvojho vnútra a ty, keby si sa aj nachádzal v akejkoľvek situácii, tvoj modlitebník bude mať stále so sebou ... No je tu jedna prekážka: tvoja všade pohybujúca sa myseľ bude

odbiehať na iné miesta, ako je pri modlitbe potrebné. Čo je potrebné tu: 3) Je nutné použiť námahu pri zachovaní si pozornosti, viediac, že naša myseľ bude odbiehať sem a tam. Potom, keď ona počas modlitby odbieha – snaž sa ju navrátiť, a keď odbehne opäť – opäť sa ju snaž navrátiť, tak to rob zakaždým ... No môže sa stať aj to, že nejaké slovo tak silne zapôsobí na našu dušu, že duša sa nebude chcieť ďalej pokračovať v modlitbe a hoci jazyk pokračuje ďalej, myseľ sa stále vracia späť k tomu miestu, ktoré na ňu tak veľmi zapôsobilo. V

takom prípade 4) pozastav sa, nepokračuj ďalej, no zostaň vnímaním a pocitmi na tom mieste, napoj nimi svoju dušu alebo tými myšlienkami, ktoré sa nám budú vynárať. A nenáhli sa odtrhnúť od tohto stavu; a tak, keď ti čas nesúri, nechaj radšej nedokončené pravidlo, no tento stav neprerušuj. Bude ti prichádzať na um možno aj celý deň ako anjel ochranca ...

Nakoniec, končiac svoju modlitbu, neprechádzaj zrazu k hocakej práci, chvíľku hoci aj postoj a porozmýšľaj, čo si práve vykonal a k čomu ťa to zaväzuje, usiluj sa, aby to, čo si počas modlitby pociťoval sa v tebe uchránilo aj po jej ukončení. No veď, kto pristúpil k modlitbe tak, ako sa patrí, nebude určite ani on sám chcieť hneď pristúpiť k zvyčajným veciam. Takáto je už blahodať modlitby. Je nutné vedieť, že ochutnanie tejto sladkosti modlitby je aj samotný cieľ modlitby. A keď modlitba nasycuje našu dušu, tak to výslovne cez toto okúsenie.

Zdroj: Епископ Феофан, Слова к Владимирской пастве. Владимир 1869, s. 496 -500.

Prot. Peter Bzik

ZÍSKAVANIE CNOSTÍ

Cnosť – vlastnosť vôle. **(Sv. Gregor Teológ)**

Nie miesto, ale spôsob života poskytuje spásu – Adam v raji akoby v prístave utrpel stroskotanie, a Lót, žijúc medzi Sodomčanmi, akoby v mori sa zachránil. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Skutočne užitočné je to, čo môže poslúžiť k dosahovaniu večného života a nie pohodlia a pozemských radostí. **(Sv. Ambróz Milánsky)**

Staňme sa rodiacou olivou, prekvitajme i skutkami i plodmi i lístím. Lístie – to sú naše slová, plody – spôsob života. Ako pokrm dáva telu život, tak dobré skutky priťahujú Ducha, a ak máme Ducha, tak budeme mať aj cnosti. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Ak podľa tela žiješ, aj dušu aj telo zahubiš, a ak podľa Božieho, vtedy oboje zachrániš. **(Sv. Serafim Sarovský)**

ZLATO, KADIDLO A MYRHA

„Keď vošli do domu, uvideli Dieťa s Máriou, Jeho matkou, padli na zem a poklonili sa Mu. Potom otvorili svoje pokladnice a podali Mu dary: zlato, kadidlo a myrhu“ (Mt 2, 11).

Prečo Lukáš hovorí, že Dieťa bolo položené do jasiel? Lebo tá, čo Ho porodila, Ho do nich hneď uložila. Z dôvodu veľkého množstva ľudí, kvôli sčítaniu, nebolo možné nájsť príbytok s voľným miestom, na čo Lukáš poukazuje, keď hovorí: **„Uložila Ho do jasiel, lebo v útulku pre nich nebolo miesta“** (Lk 2, 7). No potom Ho vzala a držala na kolenách. Svojho bremena bola zbavená hneď po svojom príchode do Betlehema. Už tu môžete vidieť, že toto všetko jednoducho nebola náhoda, ale Božia prozreteľnosť, lebo sa naplnilo proroctvo. Ale čo mudrcov prinútilo pokloniť sa? Ved' ani Panna nebola slávna, ani príbytok nebol veľkolepý, navonok tam nebolo nič také, čo by ich mohlo ohromiť a lákať. No oni sa nielenže klaňajú, ale aj otvárajú svoje klenotnice, prinášajú dary, a dary nie ako človeku, ale ako Bohu, lebo kadidlo a myrha boli symbolom takej poklony. Teda, čo ich podnietilo a donútilo opustiť svoje domy a vydať sa na tak ďalekú cestu? Hviezda a božské osvietenie mysle ich pomaly priviedli k dokonalému poznaniu. Ináč by Mu pri tak nedôležitých okolnostiach nepreukázali takú česť. Pre zmysly tam nebolo nič veľké. Boli tam len jase, útulňa a biedna matka, a to preto, aby sme otvorene videli múdrosť mudrcov a poznali, že k Nemu prišli nie ako k obyčajnému človeku, ale ako Bohu a Dobrodincovi. Preto ich nič vonkajšie a čo videli nezávážalo, len sa poklonili a priniesli dary, nie surové židovské obete. Ako obeť nepriniesli ovce alebo teľce, ale, akoby boli pravými kresťanmi, priniesli Mu poznanie, poslušnosť a lásku. **(Sv. Ján Zlatoušty)**

Mudrci priniesli zlato, kadidlo, myrhu. Lebo zlato prináleží Kráľovi, kadidlo sa používalo pri prinášaní obetí Bohu a myrhou sa balzamovali tela zosnulých. Mudrci o Tom, komu sa klaňajú, svedčia tajomnými darmi: zlatom ako o Kráľovi, kadidlom ako o Bohu a myrhou ako o Tom, kto má zomrieť. Prinesme aj my narodenému Pánovi zlato, na znak uznania, že On je Vševládca. Prinesme kadidlo na znak viery, že Ten, kto sa zjavil v čase, bol pred všetkými vekmi. Prinesme myrhu, pretože veríme, že Ten, kto sa svojím Božstvom nepodrobuje utrpeniu, bol v našom tele smrteľný. Hoci pod zlatom, kadidlom a myrhou môžeme chápať aj iné. Lebo zlato symbolizuje múdrosť. Šalamún povedal: **„V príbytku múdreho je vzácny poklad“** (Pr 21, 20). Kadidlo zapaluje silu modlitby

k Bohu. Žalmista hovorí: „**Nech je moja modlitba pred tebou ako kadidlo**“ (Ž 141(140), 2). Myrha je obrazom umrtenia nášho tela, preto svätá Cirkev o svojich askétoch zápasiacich za Boha až do smrti hovorí: „**Z mojich prstov mi myrha kvapkala**“ (Vlp 5, 5). Teda, narodenému Kráľovi prinášame zlato, ak pri pohľade na Neho žiarime jasnosťou vyššej múdrosti. Kadidlo prinášame, ak

na oltári srdca spalujeme telesné myšlienky svätým modlitebným úsilím, aby sme voňali pre Boha príjemným želaním nebeského. Myrhu prinášame, ak zdržanlivosťou umrťujeme telesné kazy. Lebo myrha, zabráňuje rozkladu mŕtveho tela. To, že sa mŕtve telo rozkladá, znamená, že sa to smrteľné telo oddáva vplyvu prepychu, lebo ústami proroka sa o niektorých hovorí: „**Pracovný dobytok vyhnal vo svojom truse**“ (Joel 1, 17). Lebo rozklad pracovného dobytku v ich truse symbolizuje koniec života telesných ľudí v zápachu prepychu. Teda, Bohu prinášame myrhu vtedy, keď zdržanlivosťou to smrteľné telo chránime pred rozkladom prepychu. **(Sv. Gregor Dialogos)**

Zdroj: <http://bible.optina.ru/new:mf:02:11>.

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

Zemská márnosť

Oči svine majú taký prírodný systém, aby sa obracali k zemi a nijako nemôžu pozeráť na nebo. Tak aj u tých, ktorí sa utešujú zmyslovými pôžitkami, duša padajúca do bahna zmyselnosti, len s námahou môže hľadiť na Boha alebo mudrovať čokoľvek dôstojné Boha. **(Starobyly Paterik)**

Čím ďalej človek ustupuje od každého zemného potešenia, tým viac sa približuje k Bohu. Dočasná sladkosť pripravuje človeku večné trápenie, ak ktosi nerozumne prejaví k nej náklonnosť. **(Sv. Dimitrij Rostovský)**

Ozajstná služba Bohu – nemať v ume nič, čo je cudzie Bohu. **(Abba Izaiáš)**

Aký úžitok priniesol mne svet? A čo získavajú teraz tí, ktorí sa nachádzajú vo svete? Naozaj nič, ale nahí sa nastahujú do hrobov, nahí aj vstanú z mŕtvych a všetci budú nariekať nad tým, že zanechajúc pravý život, Svetlo sveta, - zanechajúc Christa, milovali tmu. **(Sv. Simeon Nový Teológ)**

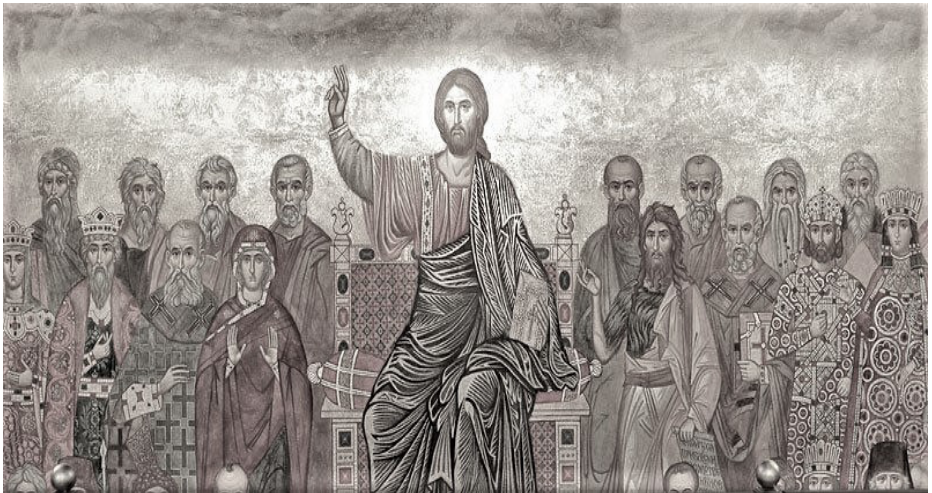
Téma pokoja v chrámovej kázni (1)

Keď sa pozrieme trochu bližšie na tému pokoja v kázni, túto najlepšie môžeme ilustrovať na liturgickom živote našej Cirkvi počas cirkevného roka. V mnohých prípadoch počas ročného cyklu bohoslužieb a sviatkov (obzvlášť pri čítaní evanjeliových a apoštolských perikop a pri ich objasňovaní), a najmä na sviatok Christovho narodenia, zbožné úvahy formou kázne blahodarne pôsobia na dušu veriaceho kresťana, utišujú rozpútané vášne a lámu lamy zatvrdnutosti takmer všade po našej Zemi, vnášajú pravý, hlboký pokoj do utrápených ľudských duší. A to sa deje preto, lebo ľudstvo podobne ako v časoch dávno minulých (ako starozákonný prorok Eliáš vo videní na hore Chóréb - 3 Krľ 19, 8-12) aj dnes vidí, že najstrašnejšie javy na povrchu tejto Zeme - hromové búrky a zúrivé uragány, strašné zemetrasenia a všetko ničiace chrliace sopky a ohnivé potoky požiarisk nie sú posledným slovom večného Boha na výstrahu a polepšenie človeka. Naopak, už vtedy prorok Eliáš pocítil Božiu vznešenosť a všemohúcnosť, avšak pocítil nie v týchto ničivých živloch, nositeľoch pomsty, hlásateľoch Božej svätosti a spravodlivosti, ale v tichom a teplom vánku (3 Krľ 19, 12), ktorý akoby na svojich krídlach priniesol do jeho vnútra harmóniu obnovenej prírody, pošepol mu budúce zjavenie Boha v láske a naplnil jeho vydesenú dušu radosťou, pokojom a nádejou.

Aj dnes milióny ľudských bytostí veria, že v skromných betlehenských jaslach zjavila sa spása sveta, že v nich rodiace sa Dieťa - Boh naozaj sa ľudstvu odhaľuje ako Láska a prináša so sebou nebeský pokoj (Lk 2, 14). Lebo keď Isus Christos rástol a začal sám kázať, Jeho hlas nehrozil búrkami a bleskami, ale zvestoval zmierenie, odpustenie, pokoj a spásu. A toto prikazuje aj svojim učeníkom, ktorí po príchode do niektorého mesta alebo dediny, a potom aj po vstupe do domu, majú ho pozdraviť slovami: **„Pokoj tomuto domu! A ak ten dom bude hoden toho, nech spočinie na ňom váš pokoj; ak však nebude toho hoden, nech sa váš pokoj navráti k vám“** (Mt 10, 12-13). Toto je služba zmierenia, ktorú svojej Cirkvi zveril sám Isus Christos, o čom jasne hovorí apoštol Pavel, keď píše: **„Preto ak je niekto v Christu, je novým stvorením. Staré veci pominuli, hľa, nastali nové. To všetko je z Boha, ktorý nás zmieril so sebou skrze Christa a dal nám službu zmierenia. Keďže Boh bol v Christu a zmieril svet so sebou, nepočítal ľuďom ich previnenia a ustanovil medzi nami slovo zmierenia. Namiesto Christa sme teda poslovia, akoby Boh napomínal skrze nás. Namiesto Christa prosíme: Dajte sa zmieriť s Bohom!“** (2 Kor 5, 17-20). A všetkých svojich nasledovateľov, ktorí tvoria pokoj, nazýva **„blaženými“** a **„synmi Božími“** (Mt 5, 9).

Vo všetkých týchto prípadoch Spasiteľ hovorí o svojom pokoji, lebo On prvý oznámil ľuďom: „**Vy všetci ste bratia**“ (Mt 23, 8). Namiesto drsného a krutého zákona boja o existenciu v prírode, ktorý núti väčší strom v hore vytlačiť a zatieniť menší, alebo silnejšie dravé zviera požíerať slabšie, Isus Christos vyzdvihol na najvyšší stupeň zákon lásky v svojom osobitnom odkaze: „**Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa vzájomne milovali; ako som vás ja miloval, aby ste sa aj vy vzájomne milovali. Podľa toho poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete vzájomne milovať**“ (Jn 13, 34-35; 15, 12). A keďže tam, kde panuje láska, rozhostuje sa aj pokoj, preto Isus Christos dopĺňa svoj odkaz pre svojich učeníkov a pre celé ľudstvo, keď si želá, aby nasledovali tento pokoj: „**Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje**“ (Jn 14, 27). „**Ako svet dáva pokoj?**“, pýta sa otec Justín Popovič. A odpovedá: „**Vždy s prímесou hriechu buď v samom pokoji, alebo v prostriedkoch, ktoré privádzajú k pokoji. Avšak pravý pokoj je v slobode od hriechu** (porov. Jn 8, 32-36): **pokoj v ľudskom svedomí, v ľudskom srdci, v ľudskej duši, v ľudskom rozume, v ľudskej spoločnosti, v ľudskom rode**“ (POPOVIČ, Justín: Evanjelium podľa svätého Jána. Text a výklad. Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove 1994, s. 179). Ako inšpirácia pre otca Justína zaiste poslúžili slová apoštola Pavla, ktorý kresťanov v Ríme vyzýva: „**Ak je možné, nakoľko je na vás, majte pokoj so všetkými ľuďmi**“ (Rim 12, 18).

O tom, aké je dôležité a sväté prikázanie apoštola o pokoji, ako je nevyhnutné pre našu spásu, vidno z toho, že podčiarkujúc túto pravdu, apoštol na inom mieste nezabúda pripomenúť, že bez splnenia tohto prikázania nikto neuvidí Boha – a to znamená, že nikto nebude prijatý do Božieho Kráľovstva, do spoločenstva anjelov a vyvolených priateľov Božích: „**Usilujte sa žiť v pokoji so všetkými a dosiahnuť svätosti, bez ktorých nikto neuzrie Pána**“ (Žd 12, 14). Prečo je to tak? Pretože po prvý sám Boh je Bohom pokoja, ako nás o tom poučá Sväté Písmo na viacerých miestach (Rim 15, 33; 16, 20; 1 Kor 14, 33; 2 Kor 13, 11; 1 Tes 5, 23; 2 Tes 3, 16; Žd 13, 20 Jz

1, 4). Majúc na zreteli túto pravdu, môže sa odvážiť predstúpiť pred Božiu tvár ten, u koho sa v srdci skrýva nepriateľstvo alebo zloba namiesto pokoja, lásky a svätosti? Po druhé Božie Kráľovstvo je Kráľovstvo pokoja, lásky, jednomyselnosti, dobroty, milosrdenstva, pokory, zhovievavosti. Aj v tomto prípade sa pýtame, či môže vojsť do tohto Kráľovstva ten, kto je zatrpknutý, hnevlivý, kto pamätá na zlo spôsobené jeho bratom v Christu, kto nie je v zhode a pokoji so svojimi blíznymi, spoludedičmi Božieho Kráľovstva? Po tretie všetci vieme, že každé nepriateľstvo je pôvodne od diabla. Diabol prvý stal sa Božím nepriateľom, nepriateľom svojho Boha Stvoriteľa, on prvý rozvíril hladinu pokoja a narušil blahodátne ticho Božieho Kráľovstva, on prvý strhol človeka k neposlušnosti voči Bohu a zasial nepriateľstvo v ľudskom pokolení. Čím sa stávajú všetci títo opanovaní nezmieriteľne nepriateľstvom k blíznym a svojim bratom, ak nie deťmi diabla, ako takýchto ľudí nazýva sám Isus Christos (porov. Jn 8, 44-47)? A kde inde je ich miesto, ak nie s duchmi zavrhnutými?

Pokoj Boží, narušený pádom do hriechu a z neho vyvierajúcim nepriateľstvom a rozdelením, bol v ľudskom pokolení veľmi drahobno obnovený – krvou jednorodeného Syna Božieho, Jeho utrpeniami a smrťou na kríži, o čom apoštol Pavel hovorí nasledovne: **„Lebo Boh za dobré uznal, aby v ňom prebývala všetka plnosť a aby Ním zmieril so sebou všetko, aj čo je na zemi, aj čo je v nebesiach, a priniesol pokoj v krvi Jeho kríža“** (Kol 1, 19-20). Čo iné robia ľudia prechovávajúc nepriateľstvo voči svojim blíznym, ak nie to, že rozvracajú dielo spásy, vykonané Božím Synom, ak nie to, že pošliapávajú a znevažujú Jeho svätú krv, ak nie to, že, ako hovorí apoštol Pavel, **„na svoju škodu znova križujú Syna Božieho a vystavujú Ho posmechu“** (Žd 6, 6). Podľa apoštola Petra, ak tí, **„čo unikli poškvrnám sveta skrze poznanie nášho Pána a Spasiteľa Isusa Christa znovu s nimi zapletajú a podľahnú im, ich posledné veci sú horšie, ako prvé. Bolo by pre nich lepšie, keby neboli poznali cestu spravodlivosti, ako keď sa po jej poznaní odvrátili od svätého prikázania, ktoré im bolo dané“** (2 Pt 2, 20-21). **„Ak niekto poruší Mojžišov zákon, píše apoštol Pavel, zomrie bez milosrdenstva na základe svedectva dvoch alebo troch svedkov. Uvážte, o čo hroznejší trest si zaslúži ten, čo pošliape Božieho Syna, zneváži krv Zmluvy, ktorou bol posvätený, a potupí Ducha milosti“** (Žd 10, 28-29).

Okrem toho treba povedať, že s Božím pokojom úzko súvisí aj vzájomný pokoj medzi ľuďmi, ktorý predstavuje vyššie dobro, ktoré Isus Christos odovzdal svojim učeníkom ako drahocenné dedičstvo ešte predtým, ako podstúpil utrpenia a smrť na kríži. Vtedy im povedal: **„Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám ja dávam“** (Jn 14, 27). A po svojom slávnom zmŕtvychvstaní ako prvé blaho zo všetkého, čo apoštolí nevyhnutne potrebovali, bol práve pokoj: **„A postaviac sa (Isus) do prostriedku, riekol im: Pokoj vám!“** (Jn 20, 19).

Prot. Peter Kormaník

Výklad Symbolu viery (1. článok)

1. Verím...

Tu neide o jednoduché rozumové priznanie existencie Boha a Christa (takú vieru a poznanie má aj diabol), ale o vieru, ktorá je potvrdzovaná životom v súlade s Evanjeliom. Ako veriaci, keď horí dom, z neho uteká, tak aj veriaci v Christa utekajú od všetkého, čo sa protiví Jeho prikázaniám.

...v jedného Boha, Otca Vševládcu...

Prvou pravdou viery je Boh, ktorý je Duch a nie nejaká bytosť, majúca nejakú formu, podobu, miesto prebývania a podobné veci vlastné veciam materiálneho sveta. Podľa kresťanského učenia je Láska (1Jn 4, 8). A láska, to nie je predmet alebo vec, no duchovný stav osoby. A Boh je Duch osobný a nie neosobná, magická sila alebo energia.

V dokresťanskej ére sa predstavy o Bohu, okrem starozákonného náboženstva Hebrejov, vytvárali na základe ľudského myslenia, fantázie a predstáv, podľa obrazov a podôb okolitého sveta, predovšetkým samotného človeka a jeho vlastností. Tak sa postupne formovali rozličné prírodné, pohanské, väčšinou polyteistické náboženstvá.

Na rozdiel od nich kresťanstvo vzniklo okamžite, "revolučne", v prvom storočí, ako výsledok, keď sa v hebrejskom prostredí objavila výnimočná osoba Isusa Christa (1Jn 4, 9), ktorý vystúpil v dejinách ľudstva s bezprecedentným učením o Bohu ako absolútnej Láске a nie pozemskej spravodlivosti, ako maximálnej pokore, ktorý zachraňuje ľudstvo nie kráľovskou všemocnosťou, ale dobrovoľným utrpením na Kríži, s učením o Bohu v troch Osobách (Otec, Syn-Logos a Svätý Duch) tej istej podstaty a nie do seba uzavretej Monady.

Toto nepoznalo žiadne náboženstvo.

Boh Otec je prvá Osoba Boha Trojice. Je Vševládcou, čiže tým, kto drží a zachováva všetko, čo existuje. Ako písal apoštol Pavol: „**V ňom žijeme, hýbeme sa a sme**“ (Sk 17, 28).

...Stvoriteľa neba i zeme, všetkého viditeľného a neviditeľného.

V neoddeliteľnej jednote je Boh Otec so Synom a Svätým Duchom Stvoriteľom všetkého.

Pod nebom sa tu rozumie nie to, čo vidíme nad hlavou, a pod zemou nie tá, ktorú máme pod nohami. Nebo je neviditeľný svet duchov a zem celý hmotný svet, Vesmír. Toto všetko vzniklo na základe stvoriteľského slova Boha: „**Na počiatku stvoril Boh nebo a zem... Boh povedal: Nech je... Tak sa aj stalo... Bol večer, bolo ráno: deň prvý, druhý, tretí, štvrtý, piaty, šiesty...**“ (1 Mjž 1. kap.).

A. I. Osipov

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Sviatok „Giorgoba“ v chráme gruzínskej cirkevnej obce v Moskve

23. novembra 2020 predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi, archimandrita Serafim (Šemjatovský), slúžil svätú Liturgiu v moskovskom chráme svätého veľkomočeníka Georgija Pobidonosca v Gruzínách. Viedol ju vysokopreosviatený Nikolaj, metropolita achalkalskij, kumurdoutskij a karsskij.

Gruzínska pravoslávna cirkev si v tento deň, ktorý sviatujú obzvlášť slávnostne, pripomína sviatok „Giorgoba“ - umučenie na kolese svätého veľkomočeníka Georgija.

Prestolný sviatok na moskovskom podvorí Pravoslávnej cirkvi v Amerike

Moskovské podvorie Pravoslávnej cirkvi v Amerike je pri chráme svätej veľkomočenice Jekateriny na Vspolie. V piatok 7. decembra 2020 na sviatok veľkomočenice oslávili veriaci spolu s predstaviteľom Pravoslávnej cirkvi v Amerike prot. Daniilom Andrejukom chrámový sviatok.

Slávnostnú bohoslužbu viedol vysokopreosviatený Ilarion, metropolita volokolamský, predseda Oddelenia pre zahraničné vzťahy moskovského patriarchátu. Spolu slúžili aj vysokopreosviatený Antonij, biskup moravičský, predstaviteľ Srbskej pravoslávnej cirkvi pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi, archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ našej miestnej Pravoslávnej cirkvi v Moskve, protopresbyter Vladimir Divakov, sekretár patriarchu moskovského a celej Rusi, pre mesto Moskva, prot. Nikolaj Balašov, zástupca predsedu Oddelenia pre zahraničné vzťahy moskovského patriarchátu, prot. Kachaber Gogotišvili, predstaviteľ Gruzínskej pravoslávnej cirkvi, moskovské a miestne duchovenstvo.

V závere bol prečítaný pozdravný list Jeho Blaženosti Tichona, metropolitu celej Ameriky a Kanady.

**Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve**

V Jordánsku objavili Herodesovu sálu, v ktorej tancovala Salome

V Jordánsku, blízko Mŕtveho mora, archeológovia objavili trónnu sálu kráľa Herodesa, v ktorej pravdepodobne tancovala Salome, ktorá potom požiadala, aby jej na tanieri priniesli hlavu sv. Jána Krstiteľa, ako uvádza zdroj Haaretz.

Trónna sála bola objavená v pevnosti Macheron v blízkosti Mŕtveho mora. Archeológovia sú v procese čiastočnej rekonštrukcie panovníckeho trónu v paláci postavenom

otcom Herodesa Antipu Herodesom Veľkým. Pevnosť Macheron bola vybudovaná 32 kilometrov juhozápadne od Madabu pred viac ako 2000 rokmi na útese s výhľadom na Mŕtve more a za jasných dní aj na Jeruzalemský chrám. V rabinských textoch je spomínané, že dym z prinášajúcich obetí (v Jeruzalemskom chráme) bolo vidieť stúpať z chrámových oltárov až na horu Maherus (Mišna 3, Tamid 3.8).

Vo vnútri kráľovského nádvorja s rozlohou 7 000 m² archeológovia objavili polkruhový výklenok. Domnievajú sa, že sa v ňom nachádzal trón. Pôvodná úroveň podlahy sa dodnes nezachovala. Archeológovia sú však presvedčení, že trón stál na vyvýšenom mieste, ku ktorému viedli schody. Okrem toho vedci obnovili dva stĺpy, ktoré predtým slúžili ako opora pre strechu haly. Archeológovia naznačujú, že práve tam tancovala princezná Salome na narodeninovej oslave Herodesa Antipu.

Skutočná história rodu Herodesovcov je neznáma, ale starobylý židovský historik Jozef Flavius tvrdí, že hasmonejský kráľ Alexander ustanovil Antipu za edomského vládcu, ktorý sa stal otcom dynastie. Jeho potomok Herodes Antipa je známy tým, že uväznil sv. Jána Krstiteľa v pevnosti Macheron a neskôr ho dal usmrtiť (Mk 6, 17–29).

Zdroj: <https://spzh.news/ru/news/76514-v-iordanii-nashli-tronnyj-zal-iroda-v-kotorom-tancevala-salomija>

Pripravil: **Prot. Vasyl Kuzmyk**

ASTROLÓGIA NEGUJE SLOBODU ČLOVEKA

Z Božieho slova sa dozvedáme, že každý človek bol stvorený na obraz a podobu Božiu, čo znamená, že bol obdarovaný rozumom, slobodou a schopnosťou milovať. Tvrdenia astrológov, že hviezdy determinujú, ovplyvňujú človeka, jeho rozhodnutia, konanie a predznamenávajú cestu jeho života, protirečia pravde o slobode človeka – pravde, ktorú nám zjavil sám Boh. **Determiniz-**

mus astrologických predpovedí, horoskopov neguje v človeku slobodu, ktorá je fundamentom jeho veľkosti a hodnosti. O budúcnosti človeka v plnosti rozhodujú jeho vlastné rozhodnutia a nie zbeh okolností predurčený osudom bez vedomia človeka, spôsobený vplyvom hviezd a planét. O BUDÚCNOSTI ČLOVEKA NEROZHODUJÚ HVIEZDY, ALE JEHO SLOBODNÉ ROZHODNUTIE SA PRE DOBRO ALEBO ZLO.

Rozhodujúc sa pre život podľa Christovho učenia, človek ide cestou, ktorá vedie do večného šťastia. Ak si však vyberie otroctvo zla, ide cestou, ktorá vedie do večného zatratenia. Apoštol hovorí jasne: „**Čo človek zaseje, to bude aj žať. Lebo, kto seje pre svoje telo, z tela bude žať porušenie. Ale kto seje pre Ducha, z Ducha bude žať večný život**“ (Gal 6, 7 - 8).

Ak astrológia pripisuje hviezdám moc utvárať ľudský charakter a riadiť jeho konanie, týmto spôsobom zbožštuje kozmické sily a tým hlása panteizmus, takisto neguje Božiu prozreteľnosť, čiže neustálu starostlivosť milujúceho, osobného Boha nad svojím stvorenstvom.

Ístá 30-ročná žena trpela niekoľko rokov depresiami. Bála sa všetkého. Mala problémy so spaním, časté migrény, rôzne psychosomatické problémy. Jej strach sa koncentroval do obavy zo straty manžela, strachu z utrpenia, smrti. Sama sa považovala za veriacu, ale nepraktizujúcu kresťanku. Boha vnímala ako všemohúceho Vládcu "hluchého" na ľudské utrpenie. Z milosti Božej zatúžila oslobodiť sa z tohoto duchovného otroctva a začala hľadať pomoc u Boha a v nemocnici Cirkvi. Rozhovor ukázal, že celá jej rodina sa generácie zaoberala astrológiou, horoskopmi, a ona sama verila, že všetko v jej živote riadi osud a to, čo jej je súdené, sa musí udiť. Ukázalo sa, že celý jej problém začal, keď jej nejaký astrológ – veštec predpovedal, že sa v krátkej dobe rozvedie s manželom. Ako sama priznala, v tej chvíli, kedy jej to predpovedal, nebolo žiadnych dôvodov na rozvod: s manželom žili usporiadaný život, rozumeli si, mali

sa radi. Jednako bola presvedčená, že predpoveď sa musí splniť, keďže celý osud je napísaný vo hviezdach. Stále rozmýšľala o rozvode, ktorému sa nevyhne, ... lebo tak to predpovedali hviezdy. A keďže sa nič nedialo, aby napomohla osudu, začala si hľadať milenca...

Aj tento skutočný príbeh svedčí o tom, do akých životných tragédií je schopná doviest' viera v povery, horoskopy atď., a jasne ukazuje, ako cez tieto astrologické predpovede koná diabol, ktorý vsugeruje človeku, ako čo najrýchlejšie vyjsť z nepríjemnej situácie, naplniac predpovede osudu. **Viera v astrológiu, horoskopy a nedostatok viery v Božiu lásku a starostlivosť** spôsobili u tejto mladej ženy **objavenie sa nevysvetliteľného strachu, depresii**. Až **návrat k Bohu, terapia Cirkvi - modlitba a sv. Tajiny** jej ukázali, aké veľké je Božie milosrdenstvo, Jeho uzdravujúca moc, a takisto sa jej otvorili oči, keď zbadala, ako tragicky naivná je viera v astrológiu a iné podobné babony. Po niekoľkých týždňoch s Bohom psychosomatické problémy ustúpili a predpovedaný rozvod nie že neprišiel, ale ich manželstvo sa ešte viac utužilo.

Pripravil: o. Dušan Nikodím Tomko

POSLUŠNOSŤ PRIVÁDZA ČLOVEKA DO RAJA

Jeden mních žil v jednom skýte v Egypte a veľa rokov poslušne slúžil svojmu starcovi. Raz však padol do pokušenia zlých duchov, porušil poslušnosť a opustiac svojho duchovného starca, odišiel do Alexandrie a stal sa kazateľom. Starec ho predtým upozorňoval, že bude veľmi tvrdo potrestaný, keď poruší svoju poslušnosť. Mních mu na to nič nepovedal a vydal sa v ústrety svojmu želaniu.

V meste ho chytil pohanský vládca, keďže na ňom videl mníšske oblečenie. Mních statočne bránil svoju vieru. Vtedy ho vyzliekli z mníšskeho oblečenia a kruto zbičovali. On však zostal neoblomný vo svojej viere a tak sa mu mučiteľia nakoniec po mnohých mučeniach rozhodli odseknúť hlavu. Chytili ho, odsekli mu hlavu a jeho telo vyhodili za múry mesta, aby ho roztrhali divé zvery. Kresťania, ktorí boli prítomní na poprave, prišli v noci a potajomky zobrali jeho sväté ostatky. Natreli ich myrom, zabalili do čistého plátna a uložili do hrobu.

Po nejakom čase ostatky premiestnili do svätého oltára jedného chrámu v Alexandrii. Zakaždým, keď sa slúžila svätá Liturgia ja diakon povedal: „**Ohlašenniji izyďte, jelicj ohlašenniji izyďte!**“ truhla s ostatkami svätého mučenika sa vzniesla do vzduchu a išla z oltára priamo nad hlavami veriacich do predsiene chrámu, kde zostali až do „otpuštu“ (záverečná

modlitba) na konci svätej Liturgie. Po skončení „otpustu“, ktorý hovoril kňaz, sa truhla s ostatkami znova vrátila na svoje miesto v oltári. Všetci sa divili tomu, čo sa to deje a nevedeli si to vysvetliť. Medzi kresťanmi vznikla panika, preto sa rozhodli ísť za jedným známym askétom, aby im dal vysvetlenie na to, čo sa to deje. Askéta sa ešte viac postil a modlil a dostal odpoveď. Po niekoľkých dňoch sa mu zjavil Boží anjel a hovorí mu: **„Nebud' prevrapený ani zmätený. Tomuto bratovi, ktorý bol dôstojný preliať krv za Christa, nie je dovolené, aby sa nachádzali jeho ostatky v oltári, keď sa slúži svätá Liturgia a prináša sa nekrvavá obeť. Vedz, že anjel Boží ho berie a prenáša do predsieni na začiatku chrámu, pretože on bol poslušníkom svojho starca a porušil svoju poslušnosť. Keď ho starec požehnával, dal na neho epitímiu, ale on ho nepočúval. Opustil svojho starca a zviazaný epitímiou prišiel do Alexandrie. Ako mučeník prijal trňový veniec, ale keďže bol zviazaný epitímiou svojho starca, nemôže sa nachádzať vo svätom oltári v čase Liturgie verných, pretože patrí medzi kajúcnikov a katechumenov, to znamená medzi tých, ktorí majú nespĺnenú epitímiu a nemôžu sa zúčastňovať na svätej Eucharistii. Takýmto spôsobom v čase Liturgie verných je nutné, aby sa nachádzal v predsieni chrámu spolu s katechumenmi a kajúcnikmi. Všetko sa ale zmení, pokračoval anjel, keď ho oslobodí od epitímie jeho starec, ktorý nevie, že jeho poslušník zomrel, pretrpiac mučenia za Christa, neželajúc sa pokloniť falošným bohom“.**

Všetko toto odkryl anjel tomuto mníchovi, ten zobral svoju palicu a vydal sa k starcovi mučeníka. Keď k nemu prišiel, všetko mu povedal a spolu s ním sa vrátil do Alexandrie. Prišli spolu do chrámu, kde sa nachádzali ostatky mučeníka, otvorili truhlu a prečítali „rozhrešujúcu modlitbu“ o sňatí epitímie, ktorú mu dal starec. Potom mu vzdali úctu, zatvorili hrob a pomodliac sa mnoho ďakovných modlitieb, oslavujúc Boha, odišli.

Od tohto času, zakaždým, keď sa slúžila svätá Liturgia, ostatky svätého mučeníka zostávali na svojom mieste v oltári, krásne voňajúc po celom chráme.

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Krotkosť

Čo je krotkosť? Tichá dispozícia ducha spojená s ostražitosťou; nikoho nedráždiť a ničím sa nerozčuľovať. **(Obširný kresťanský katechizmus)**

Ak ťa zachváti hnev, rýchlo ho zažeň od seba a budeš sa tešiť po všetky dni svojho života. **(Sv. Anton Velký)**

Ako treba krotiť hnev? Počiatok krotienia hnevu je – nehovoriť, pokiaľ pokračuje zlostné rozčúlenie... Prinútiť seba mlčať znamená pritiahnúť Božiu blahodať sebe na pomoc. Ako dosiahnuť to, aby sme sa nehnevali, keď iní nás ponížujú a hanobia? Kto vo svojom srdci považuje seba za bezvýznamného, ten sa nijakým ponížením nezarmucuje a ak ponížiš seba, budeš mať pokoj... Všetmožno sa snaž umlknúť, pokiaľ neustálou modlitbou neskrotí sa tvoje srdce. A potom pros toho, čo ťa urazil, o odpustenie. **(Abba Zosima)**

Starostlivosť Cirkvi o zosnulých v 2. - 3. storočí

Starostlivosť Cirkvi o zosnulých v 2.–3. storočí bola spojená s ich dôstojným pochovaním. Cirkev zabezpečovala pohreby pre chudobných zosnulých a mučeníkov. Aristides Atenský vo svojej **Apológii** tvrdí, že ak kresťania jeho doby zistili, že zomrel niekto chudobný a nemá ho kto pochovať, preberali na seba všetky starosti a výdavky spojené s pohrebom.¹ Svätý Cyprián Kartáginský vo svojom **Liste k duchovenstvu o pomoci vyznávačom** napomína kňazov a diakonov, aby sa postarali o tela mučeníkov za vieru v Isusa Christa a tiež tých, ktorí boli mučení, ale zomreli prirodzenou smrťou. Svätý Cyprián to vníma ako kresťanskú povinnosť vyplývajúcu z lásky k svojim bratom v Christu. Okrem prosby o dôstojné pochovanie zosnulých vyznávačov prosí ich, aby zaznamenávali odchod mučeníkov z tohto sveta. Konkrétne touto úlohou svätý Cyprián poveril presbytera Tertulla, ktorého považoval za zodpovedného a zbožného kresťana.² V kartáginskej Cirkvi bolo tradíciou každoročne v dni zosnutia mučeníkov vykonávať prínosy za zosnulých. Za každého zosnulého sa modlila celá cirkevná obec. Tradícia zapisovania dní zosnutia mučeníkov do špeciálnych dyptichov v jednotlivých miestnych Cirkvách prispela k formovaniu cirkevného kalendára do podoby veľmi blízkej súčasnému kalendáru.

Bežným javom bolo to, že kresťania zabezpečovali pohreby pohanom, ktorí boli chudobní alebo nemali nikoho, kto by ich pochoval. Pochovanie zosnulých kresťania vnímali ako vyjadrenie milosrdenstva vo vzťahu k blížnym. Kresťania pochovávali nie en chudobných zosnulých, ale i zosnulých pútnikov. Väčšina pohanov nemala úctu k zosnulým. Často sa stávalo najmä v čase epidémie alebo hladomoru, že zosnulých vyhadzovali na ulicu. Ich telá ležali na zemi aj niekoľko dní, kým ich stráž neodpratala do jamy na smetisko za mestom. Kresťania vždy prejavovali úctu zosnulým a snažili sa uchrániť ľudské telá pred zneuctením. Euzébios Cézarejský tvrdí, že v čase nešťastí kresťania celé dni zbierali po mestách a dedinách telá zosnulých a pochovávali ich.³

¹ Pozri АРИСТИД ФИЛОСОФ: *Апология*, XV, 8, s. 276.

² Pozri 24. Письмо к клиру о помощи исповедникам. In: КИПРИАН КАРФАГЕНСКИЙ: *Письма о духовной жизни*. Таинство единства Церкви, s. 98 - 100.

³ Pozri ЕВСЕВИЙ ПАМФИЛ: Сочинения Евсевия Памфила. Том I. *Церковная история*, IX, 8. cit. dielo, s. 528.

Kresťanstvo prináša nový pohľad na človeka a zdôrazňuje úctu k nemu ako k Božiemu obrazu, čo pohanský svet nepozná ani nepoznal v prvom období cirkevných dejín. Kresťania verili a veria vo všeobecné vzkriesenie tela a v budúci život. Usporiadanie pohrebov chudobným zosnulým, pútnikom či mučeníkom vnímali ako skutočnú lásku k blíznym. Starostlivosť Cirkvi o zosnulých v spomínanom období patrila predovšetkým k povinnostiam diakonov. Práve oni zohrávali dôležitú úlohu v príprave a pochovaní zosnulých chudobných, cudzincov, a tých, ktorých telá vyhodilo na breh more.

Prot. Vasyľ Kuzmyk

Pravá sloboda človeka

Slobodný je iba ten, kto získal vnútornú slobodu, rovnako otrok je ten, hoci je bohatý, kto je v moci vášni a nerestí. Nie ten je slobodný, kto môže robiť, čo chce; no ten je slobodný, kto môže chcieť to, čo mu treba robiť. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Ten je naozaj slobodný, kto žije pre Christa: on stojí vyššie od všetkých nešťastí. Ak on sám nezachce sebe urobiť zlo, tak nikto iný nikdy nebude schopný to jemu urobiť. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

STAROZÁKONNÉ PREDOBRAZY EUCHARISTIE

V kontexte pravoslávnej eucharistickej teológie majú nezastupiteľné miesto mnohé zázraky, ktoré učinil Boh v Starej Zmluve. Zvláštne miesto tu má zázrak stvorenia sveta aj ďalšie zázraky pri prorokovi Mojžišovi, z ktorých mnohé sa stali akými predobrazom Eucharistie. Tieto zázraky pravoslávni teológovia používajú ako dôkaz, že všemohúci Boh môže zmeniť predložený chlieb a víno na Telo a Krv Isusa Christa. Boh je nielen Stvoriteľom tohto sveta, ale aj jeho zákonov, preto sa tieto zákony nachádzajú v jeho moci. Skutočnosť smrti starozákonných obiet zvierat a jedenie ich mäsa sú svätými otcami považované za predobrazy tajiny reálneho eucharistického prijímania Tela a Krvi Christovej, ako aj Jeho obete. Aj starozákonné prinášanie chlebov na obetu boli predobrazom prínosu chleba a vína na eucharistické obetovanie.

Už pád našich prarodičov do hriechu sa udial cez prijímanie plodov zo stromu poznania dobra a zla. Bolo potrebné, aby aj spása od hriechu a rozkladu prišla prostredníctvom prijímania „**nového pokrmu**“, ktorým sa stalo pre nás vtelené Slovo – Isus Christos.

Jedenie mäsa starozákonných obiet bolo predobrazom eucharistického prijímania Tela a Krvi Isusa Christa. Už v Starej Zmluve môžeme pozorovať predobrazy Eucharistie, o ktorej hovorí aj múdry kráľ Šalamún: „**Pod' sem a jedz s dobrou myslou svoj chlieb**“, chlieb duchovný. „**Pod' a pi s pravdivým srdcom svoje víno a olej nech je vyliaty na tvoju hlavu**“ (Kaz 9, 7 – 8). Kráľ Dávid zase hovorí: „**A chlieb pozdvihuje ľudské srdcia a rozradostňuje tvár olejom**“ (Ž 103, 15).

Keď svätý Ambróz Milánsky hovoril k novopokrsteným členom Cirkvi, kladie im otázku: „**Vidím niečo iné (chlieb a víno), ako to je, že dostávam Telo Christovo? A toto je bod, ktorý nám zostáva preukázať. A aký na to máme dôkaz? Nie je to to, čo vytvorila príroda, ale čo posvätilo požehnanie, pretože sila požehnanie je väčšia, ako tá z prírody (prirodzenosť), pretože požehnaním sa príroda (prirodzenosť) sama mení!**“⁴ Svätý Ambróz Milánsky je známy práve tým, že používa veľmi veľa predobrazov zo Starej Zmluvy. Ako ďalšie predobrazy môžeme vidieť v 2. Mojžišovej knihe: Mojžiš držal palicu a Hospodin mu povedal: Hod' ju na zem! Keď ju hodil na zem, bol z nej had, takže Mojžiš pred ním utekal. Hospodin rozkázal Mojžišovi: Vystri ruku a chyt' ho za chvost! — on vystrel ruku, chytil ho a v ruke sa mu zmenil na palicu (2 Mjž 4, 3 –

⁴ PILKO, J.: 2013. *Katechéza a katechetické spisy v 4.-5. storočí*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, 2013, s. 80.

4). Podobne sa to stalo aj v rieke Níl v Egypte, ktorá svoju prirodzenosť zmenila na krv, a potom sa znova zmenila na svoju prirodzenosť (2 Mjž 7, 20). Židia boli z jednej strany obklúčení Egyptanmi, ktorí ich prenasledovali, a z druhej Červeným morom. Mojžiš zdvihol palicu a voda v mori sa rozostúpila, vytvorila dve steny a Izraeliti tak mohli prejsť po suchom dne (2 Mjž 14, 16 – 21). Tok rieky Jordán sa zastavil, keď nohy kňazov vstúpili aj s Archou do jeho vôd a keď prešli po suchu na druhú stranu, opäť sa vrátil do svojho pôvodného toku (Joz 3, 15 – 17). Keď boli Izraeliti smädní, Mojžiš sa dotkol palicou skaly a vytekla z nej sladká voda (2 Mjž 17, 6), ktorá uhasila smäd Izraelitov aj ich dobytká. Ambróz Milánsky veľmi krásne k tomu hovorí: **„Nie milosť Božia pôsobila proti zákonom prírody, keď voda vyšla zo skaly proti prírode, keďže skala vodu neobsahuje?“**⁵ Svätý Cyril Alexandrijský objasňuje Božie prikázanie o „jedení mäsa“ (gr. κρέα)⁶ paschálneho starozákonného baránka, kde učí, že nie krv zvierata, ale preobrazená Krv Bohočloveka bola príčinou záchrany od smrti židovských prvorođených detí, a samotná krv, ktorou potierali svoje príbytky, bola predobrazom utrpenia a smrti Spasiteľa.⁷

Sami osebe **„krvavé obety“** Starej Zmluvy boli predobrazom skutočnej obety na Golgote. Zarezanie a obeť nemých zvierat, preliatie ich krvi pripomínalo a zobrazovalo **„zaklanie“** Isusa Christa za hriechy tohto sveta - píše svätý Ján Kronštadtský.⁸

Predobrazom eucharistického prijímania je aj biblická udalosť v čase putovania Izraelitov do zaslúbenej zeme, keď sa horké vody Máry zmenili na sladkú vodu: **„Potom odišiel Mojžiš s Izraelitami od Trstinového mora. Prišli na púšť Šúr. Tri dni putovali púšťou, ale vodu nenašli. Došli do Mary, no vodu z Mary nemohli piť, lebo bola**

⁵ PILKO, J.: 2013. cit. dielo, s. 80.

⁶ „A v tú noc budú jesť mäso upečené na ohni, budete ho jesť s nekvaseným chlebom a s horkými zelinami“ (2 Mjž 12, 8).

⁷ КИРИЛ АЛЕКСАНДРИЙСКИЙ, 2001. *О манне и крестелях*. Москва. 2001, s. 273 – 280.

⁸ Св. ИОАНН КРОНШТАДСКИЙ, 2014. *Живой колос с духовной нивы*. Издательство: Белорусская Православная церковь, 2014, s. 165.

horká. Preto sa volá Mara. Ľud reptal proti Mojžišovi: Čo budeme piť? On volal k Hospodinovi a Hospodin mu ukázal drevo. Keď ho hodil do vody, voda osladla. Tam dal Hospodin ľudu ustanovenie a právne predpisy, tam ho skúšal. Povedal: Ak budeš naozaj poslúchať hlas Hospodina, svojho Boha, a budeš robiť to, čo je v Jeho očiach správne, ak poslúchneš Jeho príkazy a zachováš všetky Jeho ustanovenia, nedopustím na teba nijakú chorobu, akú som dopustil na Egyptanov, lebo ja, Hospodin, som tvoj lekár“ (2 Mjž 15, 22 – 25). Svätý otcovia podávajú výklad na túto udalosť, kde jed hriechu bol vyjadrený horkými vodami Máry. V horkých vodách Máry Boh cez predobraz kríža – „**drevo, ktoré hodil Mojžiš do vody**“ – zachránil Izraelitov, aby mohli piť vodu, ktorá ich zachránila od istej smrti. Práve cez pitie vody mohli uhasiť svoj smäd. Bez pitia by Židia nespoznali, že voda zmenila svoju chuť, ďakujúcej predobrazom kríža. Tak isto aj vtelený Boh na kríži zničil jed nášho hriechu. Aj my hasíme smäd našej duše, keď sa zjednocujeme s Christom, prijímajúc to isté Telo a Krv, ktorým Christos trpel na kríži.

Boh sám učinil dielo našej spásy, ale prijatie svätého krstu aj účasť na eucharistickom živote Cirkvi nám zanechal, aby naša spása sa nediala bez nášho slobodného rozhodnutia, ale aby sme mali možnosť dobrovoľne na základe svojej slobodnej vôle Ho prijať a byť na ňom účastní. **Používanie nebeskej manny**⁹ bolo predobrazom prijímania skutočného „**chleba zostupujúceho z nebies**“¹⁰. Svätý Cyril Alexandrijský hovorí, že sám Christos je tá Božská manna, ktorá dáva človeku večný život. Ten, kto prijíma túto mannu, nepodlieha rozkladu a vyhne sa smrti, nie ako tí, ktorí na púšti jedli mannu, pretože tento predobraz neprinášal spásu človeka, ale iba v sebe predstavoval zobrazenie tejto pravdy.¹¹ Ďalšie predobrazy, v ktorých videli svätí otcovia predobrazy Eucharistie v Starej Zmluve, boli premenenie vody na krv (2 Mjž 7, 17 – 20), žezla a hada (2 Mjž 7, 9 – 1) a tiež v premenení Lotovej ženy na solný stĺp (2 Mjž 7, 9 – 1).

Zoznam bibliografických odkazov:

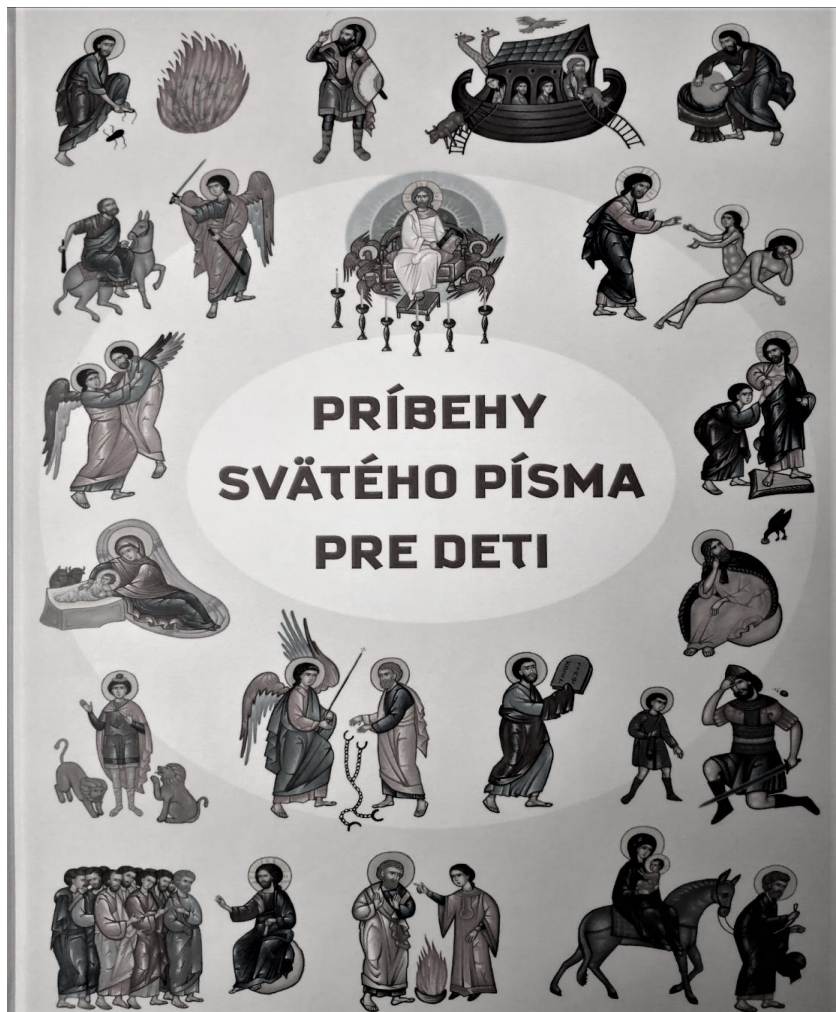
- КИРИЛ АЛЕКСАНДРИЙСКИЙ, 2001. *О манне и крастелях*. Москва. 2001.
- PILKO, J.: 2013. *Katechéza a katechetické spisy v 4.-5. storočí*. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, 2013.
- Св. ИОАНН КРОНШТАДТСКИЙ, 2014. *Живой колос с духовной нивы*. Издательство: Белорусская Православная церковь, 2014

ThDr. Ján Pilko, PhD.

⁹ „Tomu pokrmu dali Izraeliti meno manna. Bol biely ako koriandrové semeno a chutil ako medový koláč. Mojžiš povedal: Hospodin prikázal toto: Naplň mannou ómer, aby sa zachovala pre vaše budúce pokolenie, aby videli chlieb, ktorým som vás živil na púšti, keď som vás vyviedol z Egypta. Mojžiš povedal Áronovi: Vezmi džbán, nasyp doň plný ómer manny a ulož ju pred Hospodinom, aby sa zachovala pre vaše pokolenia. Áron ju položil pred Svedectvo, aby sa uchovala, ako Hospodin prikázal Mojžišovi. Izraeliti jedli mannu štyridsať rokov, kým neprišli do krajiny, v ktorej sa mali usídlit“ (2 Mjž 16, 31 – 35).

¹⁰ „Toto je ten chlieb, ktorý zostúpil z neba, a nie ako vaši otcovia jedli mannu a pomreli. Kto je tento chlieb, bude žiť naveky“ (Jn 6, 58).

¹¹ КИРИЛ АЛЕКСАНДРИЙСКИЙ, 2001, cit. dielo, s. 287.

Drahí bratia a sestry v Christu, milí čitatelia!

Dávame Vám do pozornosti **vydanie detskej pravoslávnej publikácie** pod názvom **"PRÍBEHY SVÄTÉHO PÍSMÁ PRE DETI"**. Táto kniha obsahuje pôsobivé rozprávanie biblických príbehov zo Starého a Nového Zákona spolu s ilustráciami na 350 stranách, vytvorenými v pravoslávnej ikonopiseckej tradícii. Primerane spracované texty umožnia deťom aj dospelým vnímať Bibliu a jej hrdinov novým spôsobom. Túto knihu môžete svojim deťom čítať, ale je taktiež vhodná na samostatné zoznamovanie sa detí so Svätým Písmom. Kvôli svojej jedinečnosti bola preložená do viacerých jazykov. V súčasnosti je preložená z ruského originálu do slovenského jazyka pravoslávnym duchovným o. Marekom Ignacikom. Publikáciu vydala Slovenská biblická spoločnosť. Dostupná v predaji na: <https://www.eshop.biblia.sk>

DOTYK NEBA – POTULKY PO ATOSE

Ján Zozuľak

DOTYK NEBA

POTULKY
PO ATOSE

Na Slovensku prvýkrát vychádza dielo s unikátnym obsahom. Je to knižná novinka **Dotyk neba – potulky po Atose**, ktorá približuje jedno z posledných miest na Zemi, ktoré dodnes žije svojím vlastným životom, nehládaci na celosvetové pandémie, politické prevraty či spoločenské pomery. Je to Svätá Hora Atos – mníšska republika.

Autor knihy odhaľuje mnohé **zákugia Atosu** a odkrýva neobyčajné bohatstvo monastierov s viac ako tisícročnou históriou. S čitateľmi sa delí o svoje **zážitky** a skúsenosti, ktoré človek len tak ľahko nezíska. Púťavou formou opisuje svoje **osobné stretnutia** s významnými starcami **Paisijom Svätohorským, Efrémom Filotejským (Arizonským), starcom Antimom** a ďalšími múdrymi askétmi, za ktorými prichádzali stovky ľudí z celého sveta a hľadali pri nich duchovnú útechu a správny smer v živote.

Kniha je veľmi pútavá a zahŕňa **opisný a náučný aspekt**. Obsahuje **mapu Svätej Hory Atos** s vyznačením monastierov a skýtov. Každý **monastier**, ktorý autor navštívil, **podrobne opisuje** a čitateľovi sa tak odkrýva neobyčajné duchovné bohatstvo monastierov, v ktorých sa nachádzajú vzácne ikony, rukopisy, tlačené knihy, bohoslužobné predmety a ostatky svätých. Zároveň mu ponúka návod, ako sa dostať na toto pre mnohých ľudí ťažko prístupné miesto.

Kniha obsahuje **autentické farebné fotografie**, aby si čitateľ dokázal predstaviť prírodné krásy tohto jedinečného miesta i architektonickú nádheru monastierov, vybudovaných uprostred obdivuhodných atoských scenérií. Je vytlačená na natieranom kriedovom papieri a je skutočnou duchovnou perlou, vhodnou ako **darček**, ktorý poteší každého človeka.

Vydavateľstvo Futurum primum

Bohom požehnané životné jubileum

V krásny sviatok Roždestva Christovho 7. januára 1956 v pravoslávnej rodine v obci Ladomirová sa narodil náš jubilant, kurátor, brat v Christu **Jozef BOJČÍK**. Tohto roku slávi **65 rokov** svojho pozemského života. Možno tento sviatočný deň predurčil jeho ďalší duchovný život.

V PCO sa zapísal ako výborný, aktívny iniciátor, kurátor, ktorý sa angažuje v rôznych prospešných záležitostiach. Svojimi radami pomáha riešiť rôzne situácie pri starostlivosti o interiér chrámu, jeho rekonštrukciu, skrášľovanie okolia chrámu a výsadbou okrasných kríkov a zelene. Významne sa podieľa na príprave a priebehu chrámovej slávnosti Sťatia hlavy sv. proroka a Predchodcu Isusa Christa Jána Krstiteľa.

Spolu s manželkou Darinou vychovali v kresťanskom duchu dvoch synov Jozefa a Petra, ktorí sa dnes starajú o naše zdravie a zachraňujú ľudské životy.

Za všetko, čo si doposiaľ vykonal pre našu cirkevnú obec, Ti, brat Jozef, patrí naše úprimné podakovanie. Tebe, brat Jozef, a Tvojej rodine vyprosujeme u nášho Hospoda Boha veľa zdravia a šťastia. Aby si ešte dlhé roky prežil v pokoji a Božej milosti a naďalej mohol užívať krásu Božej prírody a tešiť sa z výsledkov, ktoré Ti prináša Tvoja práca.

Na mnohaja i blahaja lita!

Blahoželanie k životnému jubileu

Do srdca obyvateľov obce Ladomirová sa zapísala sestra v Christu **Anna MIKITKOVÁ**, ktorá sa 3. februára 2020 dožíva krásneho životného jubilea **60 rokov**. Výnimočná osobnosť, kurátorka PCO Ladomirová, v ktorej sa ukrýva nesmierne veľa lásky a nehy. Nekonečná jej starostlivosť nás hreje pri podieľaní sa na skrášľovaní nášho chrámu, pri rozvíjaní a zvelaďovaní exteriéru. Jej veľkou devízou je nádherný hlas, ktorým nás obšťastňuje v duchovných spevoch počas Liturgií. Dbá o poriadok a čistotu pri významných chrámových sviatkoch ako aj na príprave a uskutočňovaní tradičných slávností Sťatia hlavy sv. proroka i Predchodcu Jána Krstiteľa.

Sestra Anna pevne stojí na pozícii svätého pravoslavia a k tomu spolu s manželom viedli aj svojich dvoch synov. V živote prešla veľkou skúškou, keď stratila milovaného najmladšieho syna. Boží chrám je pre ňu prístavom a útočiskom.

Milá sestra, Anka! Za všetko, čo si doposiaľ vykonal pre našu cirkevnú obec, Ti zo srdca ďakujeme, a veríme, že i naďalej budeš pracovať pre blaho našej Pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej.

Pri tejto príležitosti Ti prajeme veľa zdravia, šťastia, spokojnosti, rodinnej pohody, aby aj ďalšie roky si prežila v dobrote, srdečnosti, Božej milosti. Presväta Bohorodička nech ochraňuje Teba a celú Tvoju rodinu svojim omoformom.

Na mnohaja i blahaja lita!

Rada a veriaci PCO Ladomirová

OBSAH - ЗГЛАСАЊЕ

Narodenie Christovo – tajomstvo nového blahodätného života (Prot. Peter Kormanik).....	3
Obrezanie Hospodina Boha a Spasiteľa nášho Isusa Christa (Prot. Vasyľ Rusanjuk).....	7
Bohоявлєnie (Bohोजavєnie) (Jerej Miloš Nikifor Surma).....	10
Nedeľa po Bohोजavєnї (Jerej Peter Dobrik).....	13
Svätý Ján Zlatoústý o cestách pokánia (Prot. Peter Bzik).....	14
Pamiatka svätého apoštola Andronika a jeho pomocnícky Júnie (Jerej Peter Dobrik).....	16
Svätý Spiridon, veľký divotvorca trimifuntský (V) Zázraky (o. Dušan Tomko).....	18
Svätý Teofan Zatvornik o modlitbe (Prot. Peter Bzik).....	20
Zlato, kadidlo a myrha (Prot. Marek Ignacik).....	23
Téma pokoja v chrámovej kázni (1) (Prot. Peter Kormanik).....	25
Výklad symbolu viery (1. článok) (A. I. Osipov).....	28
Správy zo zastupiteľstva.....	29
Zo zahraničia.....	30
Astrológia neguje slobodu človeka (o. Dušan Tomko).....	31
Poslušnosť privádza človeka do Raja (Jerej Ján Pilko).....	32
Starostlivosť Cirkvi o zosnulých v 2. - 3. storočí (Prot. Vasyľ Kuzmyk).....	34
Starozákonné predobrazy Eucharistie (Jerej Ján Pilko).....	36
Príbehy Svätého Pisma pre deti (recenzia na knihu).....	39
Dotyk neba – potulky po Atose (recenzia na knihu).....	40
Blahoželanie.....	41
OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu.	
V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk . Cena dohodou. Na prednej strane obálky: Umelecký obraz maliara Borisa Kustodijeva znázorňujúci „Bohोजavєniské posvätenie vody“ (r. 1921).	

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

1
21

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVII/2021
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +
poštovné 6,- €**, polročný príspevok pre
jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolenie EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.